

GRAFIKAI SZEMLE

FOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

XXII. ÉVF.
2-IK SZÁM

1912. ÉVI
FEBRUÁR

FELELŐS SZERKESZTŐ WANKO VILMOS. KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KÖNYVNYOMDÁSZOK ÉS
ROKONSZAKMABELIEK SZAKKÖRE BUDAPEST
■■■■■ MEGJELENIK MINDEN HÓNAP VÉGÉN ■■■■■

GRAFIKAI SZEMLE

ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY EGÉSZ ÉVRE 6 KORONA, BEKÖTÉSI TÁBLÁVAL EGYÜTT 7 KORONA 40 FILLÉR

XXII. ÉVFOLYAM

BUDAPEST, 1912 FEBRUÁR HÓ

MÁSODIK SZÁM

Körünk választmányának évi jelentése.

Tisztelt közgyűlés! Egy válságos esztendő után a tagok bizalma bennünket állított a Szakkör élére, hogy annak felvirágoztatásán ügybuzgóan és lelkesedéssel munkálkodjunk. Megbízásunknak tőlünk telhetőleg igyekeztünk is megfelelni s egy évi működésünkről következőkben számolhatunk be a tisztelt közgyűlésnek.

Nagy általánosságban szólva Körünk mult évi fejlődéséről és mai helyzetéről, mondhatjuk, hogy taglétszám tekintetében erősen gyarapodott a Kör, de mindennek dacára anyagi erőben gyengült, úgy hogy a vezetőségre nagy munkát rótt ama feladat, hogy a tagok igényeit teljes mértékben kielégítse és emellett elkerülje a súlyosabb anyagi zavarokat. Kötelességszerűen jelentjük ezt a tisztelt közgyűlésnek, mert tudjuk, hogy sokan többet vártak a Szakkörtől, nem lévén tisztában annak nehéz helyzetével. Különösen arra kívánunk rámutatni, hogy az elmúlt esztendő folyamán *kiadásaink minden vonalon, minden állandó kiadási tételnél jelentékenyen emelkedtek.* A Grafikai Szemle kiadási költségei egymagukban jóval meghaladják a tagdíjbevételt, úgy hogy egyéb kiadásainkat — szaktanfolyam, kiállítások — a lap hirdetési jövedelméből és az elmúlt évben a kereskedelmi miniszter által kiutalt államsegélyből fedeztük.

Jelentékenyen emelkedtek a *vidéki kiállítások, a szaktanfolyam rendezési költségei* is. Erre vonatkozólag egyébként utalunk a pénztári jelentésre, mely anyagi helyzetünk hü kétép mutatja.

Ezzel szemben *tagdíjbevételünk nem emelkedett arányban.* Tagdíjainkat nem emelhettük, mert óvakodtunk attól, hogy tagtársainkra újabb és nagyobb terhet rójjunk, mindannak dacára, hogy egy percig sem voltunk kétségben, hogy az évtizedek óta nem emelt illetéket, a kiadások rohamos emelkedésének kényszerítő hatása alatt, végre is emelni leszünk kénytelenek. Meggyőződésünk, hogy a változott viszonyok között Körünk csak az esetben tud megfelelni hivatásának, ha a működéséhez szükséges anyagi erő a vezetőség rendelkezésére áll. Nem mulasztjuk el annak a megemlítését, hogy Körünk anyagi helyzetét az is súlyosbitja, hogy tagtársaink az illetéket *nem fizetik pontosan* s így a hátralékosok és hátralékok *tekintélyes összeggel* szerepelnek könyveinkben. Nagy lelkiismeretlenségről tanuskodik e szomorú tény, mert bárki is tapasztalhatta, hogy a Szakkör hátralékos tagjai sokszor hónapokig kapják a Grafikai Szemlét (melynek egy-egy példánya átlag 70 fillérbe kerül a Körnek) s tartozásuk rendezését mindaddig halogatják, míg őket a vezetőség a tagok sorából törli. Ez egy oly szomorú és fájó jelenség, melynek orvoslása elkerülhetetlen. Mindezek előrebocsátása után áttérhetünk működésünk részletes ismertetésére.

Szaktanfolyamunkról. Mult év tavaszán igen szép sikerrel zártuk be a két évi szünetelés után újból életre hozott szaktanfolyamot, melynek költségeire a kereskedelemügyi miniszterium 1500 koronányi államsegélyt utalványozott s a székesfőváros tanácsa pedig azzal támogatta tanfolyamunkat, hogy a tanfolyam helyiségének fűtéséért és világításáért kiszabott díjnak felét elengedte. Az 1911-12. évi szaktanfolyamunkat október 17-én nyitottuk meg s ennek előadásai kielégítő

SZAKKÖRI HIREK.

A Szakkör évi közgyűlése. Körünk 1912. évi március hó 31-én, délelőtt 10 órakor a Szakegyesület helyiségében tartja *rendes évi közgyűlést*, melyre a Kör tagjait tisztelettel meghívjuk. A napirend a következő: 1. két jegyzőkönyvhitelesítő választása; 2. titkári jelentés a Kör működéséről; 3. pénztáros jelentése a Kör pénzügyeiről; 4. leltárosi jelentés; 5. három számvizsgáló választása; 6. szavazatszedő bizottság választása; 7. tisztviselők s a választmány ujjválasztása; 8. indítványok. — Kérjük a Kör t. tagjait, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg. — Indítványok a közgyűlés előtt nyolc nappal nyújtandók be a választmányhoz; e szabály alól csakis oly sürgős természetű indítvány képezhet kivételt, melynek sürgősségét a közgyűlés elismeri.

Szaktanfolyamunk előadásainak ismertetése. Január hó 23-án kezdődött meg a mesterszedői tanfolyam, amelynek keretében az e szakba vágó fontosabb nyomtatványok szedéstechnikáját ismertették az előadók: Pavlovszky J. Alajos, ifj. Aigner Antal és Wanko Vilmos. A ciklust Pavlovszky szaktárs előadása vezette be, melynek keretében az előadó nagy általánosságban vázolta a mesterszedői feladatát és munkáját. E rendkívül értékes előadás teljesen kitöltötte az első előadási estét, míg a többi előadáson — január 24, 26, 30, 31-én február 6, 7 és 9-én — a levélfej, cégkártya és memorandum-tervezést gyakorolták az elég szép számmal megjelent szaktársak, akiknek kívánságára e ciklust hat előadással meg kellett toldani. E pótcikluson — február 13, 14, 16, 20, 21 és 23-án — családi jellegű nyomtatványok, meghívók, műsorok és táncrendek tervezésével foglalkoztak teljesen kielégítő eredménnyel. Itt említjük meg, hogy február 9-én Vig Albert iparoktatási főfelügyelő ur látogatta meg a tanfolyamot, mely alkalommal meggyőződhetett a tanfolyam irányáról és helyes vezetéséről.

Szaktanfolyamunk befejező előadásai. Szaktanfolyamunk március hó 29-én véget ér. Az utolsó öt hét programja a következő: február hó 27, 28-án, március 5,

6 és 8-án Mäser-lemezek ismertetése és metszési gyakorlatok; március 12, 13, 19, 20, 22 és 26-án, esetleg 27 és 29-én is: linoleumlemezek ismertetése és metszési gyakorlatok. Ezekben az előadásokon a Mäser- és linoleumlemezekkel való bánásmódot és azok megmunkálási módját ismertetjük, úgy hogy a szaktársak a rövid idő alatt is annyira begyakorolhatják magukat a metszésben és megismerhetik annak technikáját, hogy önállóan is képesek lesznek Mäser- vagy linoleummetseteket előállítani. A gépmester szaktársak tanfolyamának utolsó előadásai is e hetekben fognak lezajlani; március hó 12-én, valamint 14-én nyomtatástechnikai dolgokról tart előadást Spiegel Lipót szaktárs, aki gyakorlati tapasztalatai nyomán sok érdekes nyomtatástechnikai apróságról mondja el véleményét. A tanfolyamot Faltusz Ede szaktárs két előadása zárja be. Ezen előadások tárgya: a háromzsinnyomatás technikája. Ezekkel a szakelőadásokkal Körünk 1911-12. tanévi tanfolyama bevégeződik.

Szabad előadást tartott Pavlovsky J. Alajos szaktársunk a február 2-án megtartott havi ülésen a szedésirányzatok fejlődéséről és különböző alakulatairól. Elvezetés előadása során kimerítően ismertette a szedésirányzatok fejlődését, kimutatván, hogy ugyszólván az összes irányzatok kiinduló pontja, magja: a lipcsei irány. Előadását — amelyet hallgatói nagy tetszéssel fogadtak — táblára felvázolt példákkal illusztrálta. E havi ülés alkalmából egyébként az ujévi üdvözlő lapok, pályaművek és a hollandiai nyomtatványok voltak kiállítva, s e kiállítás igen szép érdeklődést keltett a szaktársak körében.

Szedőgépek üzemben való megtekintése. Január hó 28-án az Athenaeum-nyomdában mutatták be a Lanston-Monotype egyes betűket öntő és szedőgépeket, február hó 11-én pedig a Nap-nyomdában a Linotype sorszedő- és öntőgépeket. E két szedőgép szerkezetét, működését és az azokon való munkát alaposan és a legrészletesebben magyarázták meg az előadók és a nekik segédkező gépszedő szaktársak. A Typograph-szedőgépeket márc. 3-án mutatjuk be az Európa-nyomdában. E gyakorlati bemutató előadások menetét és részleteit feleslegesnek tartjuk újból leközölni, mert hiszen nagyjából egyeznek az elméleti előadásokon elmondottakkal. E helyütt csak arra szorítokunk, hogy rámutassunk az előadók és az Athenaeum-, a Nap- és az Európa-nyomdák művezetőseinek nagy áldozatkészségére, melylyel lehetővé tették, hogy szaktársaink bő és gyakorlati értékű tapasztalatokat szerezhettek a szedőgépekről, miért is ezután mondunk a szaktársak, valamint a Szakkör nevében is hálás köszönetet, úgy az előadóknak szíves fáradozásukért,

látogatottság (10—52 hallgató) mellett akadálytalanul folynak s ez évi március hó 29-én befejezést nyernek. Örvendetes tény gyanánt említjük fel tanfolyamlátogatóink buzgóságát, mely különösen a könyvkészítési és mesterszedési előadássorozatoknál nyilvánult meg, amennyiben a szaktársak óhajására az előbbit négy, az utóbbit hat előadási nappal meg kellett toldanunk. Az idei tanfolyamunkat a Gépmesterkör, Korrektorkör és Öntőkör közreműködésével rendeztük s a társkörök vezetőségei is készséggel munkálkodtak a tanfolyam sikere érdekében; a Gépmesterkör ezenkívül 50 koronával járult hozzá a költségekhez, amiért fogadjon ez uton is köszönetünket. Elhatároztuk, hogy vidéki városokban is rendezünk rendszeres tanfolyamokat; e szándékunk elé azonban igen nehezen elkerülhető akadályok gördültek, amennyiben a tanfolyam megtartására szolgáló helyiséget egyetlen városi hatóság sem engedte át. Mindannak dacára kisebbszerű előadássorozatokot rendeztek Nyitrán, Szegeden és Kassán; ezeknek eredményéről lapunkban fogunk beszámolni. Az államségely újból való engedélyezése iránt kérvénnyel fordultunk a miniszteriumhoz s bizva Vig Albert, iparoktatási főfelügyelő urnak szakmafejlesztő működésünk iránt tapasztalt jóindulatu és igazságos támogatásában, reméljük, hogy a nyomdászszág ezen óhaja teljes méltánylást nyer. Tanfolyamunk anyagi támogatását kértük egyébként a főnökegyesülettől is, ahol kérésünknek ugyancsak kedvező elintézését reméljük. A most folyó tanfolyamok helyiségeit a székesfőváros tanácsa díjtalanul engedte át.

Nyomatványkiállítások. Az elmúlt körév folyamán úgy a fővárosban, mint a nagyobb vidéki városokban több nyomtatványkiállítást és szakelőadást rendeztünk, melyeknek sikerével teljesen meg lehettünk elégedve. A fővárosban a múlt évi s idei ujévi üdvözlőlapokból és naptárakból, valamint a levélfélpályázatra beküldött pályamunkákból és az amsterdami Studie-Club nyomtatványgyűjteményéből rendeztünk felolvasással kapcsolatos kiállításokat. Fényesen sikerültek Spitz és Faltusz szaktársaink gyűjteményeiből és munkáiból rendezett kétnapos kiállítások. A vidéki városokban rendezett kiállítások egytől egyig nagyszabásúak és nivósak voltak s rendezésükben buzgóan segédkeztek az aradi, egri, győri, kassai, kolozsvári, nyitrai, pécsi, szegedi és temesvári szaktársak. Mindezen városokban 1—2 kiküldöttünk tartotta a magyarázó előadásokat, amely körülmény nagy anyagi áldozatot követelt (mivelhogy a vasuti szabadjegyet ismételt kérésünk dacára sem ujitotta meg a kereskedelemügyi miniszterium), de meghoztuk ezt is, mert a vidéken különösen nagy szükség van a szakmai oktatás fejlesztésére s erre a célra kiválóan alkalmasak a kiállítások. Kisebb vagy messzebb fekvő városokban nyomtatványgyűjteményeket küldtünk, amelyeket az ottani szaktársak tanulmány tárgyává tettek.

Grafikai Szemle. Különös gondot fordítottunk arra, hogy lapunk nivóját emeljük s e tekintetben nem is fordult elő panasz. A Grafikai Szemle úgy szövegtartalom, mint mellékletek dolgában mindenképpen tanulságos és oktató szaklapja a magyar nyomdászszágnak s hogy továbbra is az maradjon, gondoskodik róla a szerkesztő köré tömörült szakírógárda. Lapunkhoz ez idén adtunk először bekötési táblát és pedig azoknak a szaktársaknak, akik azt kérték s elhatároztuk azt is, hogy a tanoncoknak 40 fillérért adjuk az egyes példányokat.

Pályázatok. Az elmúlt év folyamán levélféjre, levélborítékra és levelezőlap-meghívóra hirdettünk pályázatot, mely páratlan sikerű eredménnyel járt. Az elmúlt hónapban a Silberer-féle szaküzlet megbízásából irtunk ki pályázatot a cég számlájának tervezésére.

Mulatságok. Az elmúlt körévben több házi estélyt és táncmulatságot rendeztünk teljes erkölcsi sikerrel; anyagilag természetesen némi deficit mutatkozott e tételnél, mivel kiadásaink majdnem a kétszeresére emelkedtek az ezéltt rendezett mulatságok költségeinek, bevételi forrásaink azonban e téren sem bővültek. A teljes erkölcsi siker mellett bevételi többletet csak a visegrádi hajóskirándulásnál értünk el.

Választmányunk tizenkét ülésen intézte el az időközben felgyülemlett ügyeket. Bizottságaink közül a szakhizoltság végezte a legtevéke-

nyebb működést; az elmúlt év alatt 20 ülésen tárgyalta a hozzá átutalt ügyeket; elbírált a kör pályázataira beküldött munkákat, a mellékleteket és hat vidéki pályázat munkái felett is mondott ítéletet. A szakbizottság tagjai több erkölcsi pályázaton vettek részt, így a bekötési tábla, a karácsonyi szám borítéka és az oklevél megtervezésére kiírt szűkebb körű — díj nélküli pályázatokon. Vigalmi bizottságunk pedig számos ülésen készítette elő a hajóskirándulás és a háziestélyek sikerét.

Szokás szerint ezidén kétszer tartottak hatósági vizsgálatot a VIII. kerületi előljárásság részéről és ezen alkalmakkor úgy a könyvvezetés, mint pénzkezelés rendben találtatott.

Mielőtt jelentésünket lezárnók, kötelességünknek tartjuk, hogy őszinte köszönetet mondjunk mindazoknak, kik a Szakkör és szakmánk iránti szeretetüknek valamelyes tanujelét adták és ebbeli támogató jóindulatukat kérjük a jövőre is.

Fenti évi jelentésünk tudomásulvételét és részünkre a felmentvény megadását s ügybuzgó pénztárosunk részére a szakásos tiszteletdíj megszavazását kérjük.

A választmány.

* * *

Pénztári jelentés. Az 1911. évről szóló pénztári kimutatás elég szomorú képét tárja elénk a Szakkör pénzügyi helyzetének, aminek oka elsősorban és legfőképpen az, hogy a szaktársaknak jó nagy része nem fizeti pontosan a tagilletékeket s így a taglétszámban óriási a fluktuáció. A szakköri tagság nem lévén kötelező, sokan visszaélnék ezzel és csak akkor lépnek be a Körbe, illetőleg csak akkor fizetnek illetéket, ha valamelyes kedvezményben óhajtanak a Kör révén részesülni. A Grafikai Szemle egy-egy példánya — a mostani kiállítás mellett — évi átlagban 70 fillérbe kerül a Körnek s mi *legjobb esetben* 60 fillért kapunk érte, ezzel magyarázható az a nagy deficit, amely az év végén mutatkozik. Szerintem eme visszas állapoton csakis a heti 20 filléres illeték bevezetése segít, — ha már a szakköri tagságot egyelőre kötelezővé tenni nem lehet, ami pedig nagyon óhajtható lenne —, szigorítva azzal, hogy Grafikai Szemlét csak az a tag kapjon, aki pontosan fizeti tagilletékét. Ez ugyan egy kis illetékemelés, de ha a helyzeten javítani akarunk, habozás nélkül életbe kell ezt léptetni.

A kiadások részletezése a következő: a Világosság-nyomda számlája a Grafikai Szemléért 7992'01 koronát tett ki s ebből az év folyamán 4710'36 koronát törlesztettünk (3000 korona a főpénztárból, 1710'36 korona az év végéig befolyt hirdetési díjakból) és a még fennálló 3281'65 korona tartozást a még be nem folyt hirdetési díjakból fogjuk nagyrésztben fődözhetni. Bekötési táblákra 360 koronát, míg a szerkesztés a kifizetett hirdetési jutalékkal együtt 1961'27 koronát igényelt. Az egész évi Grafikai Szemle tehát 10.313'28 koronába került (1910-ben 5015'11 korona, 1909-ben 4991'90 korona, 1908-ban 4413'26 korona). A mulatságok 3449'88 korona kiadásával szemben a bevétel 3398'30 korona, úgy hogy e címen csak 51'58 korona a deficit. Szaktanfolyami célokra: 4030'29 koronát, (helyiség és annak takarítása 281'08 korona, kiállítások költségei 901'35 korona, mellékletek nyomtatása 2847'86 korona) adtunk ki. Tiszteletdíj címén pénztáros 341'10 korona, a pénzbeszedők 70 korona, újvári ajándékok 18'60 korona.

Tagdíjbevételeünk az előző évvel szemben 500 koronával emelkedett ugyan, de mégis alig kétharmada csak a Grafikai Szemlére fordított összegnek (összes tagdíjbevétel 8284'20 korona, míg a Grafikai Szemle 12 füzet (mellékletekkel együtt) 13.161'14 koronába került). Sorrendben a Franklin-társulat, Athenaeum, Világosság, Pallas, Székesfővárosi, Stephaneum nyomdabeli tagok fizették a legtöbb illetéket. Vidékről 1991'40 koronát kaptunk (1910-ben 2017'20 koronát), legtöbbet Pécs, Győr, Temesvár, Szeged és Debrecen küldött.

A taglétszám az év elején 1250, az év végén 1490 volt.

Amikor megegyeszer utalok a heti tagdíjfizetés bevezetésének elodázhatatlanul fontos voltára, kérem részemre a felmentvény megadását.

Boszik István, pénztáros.

mint a nevezett nyomdák illetékes művezetőinek, amiért készségesen hozzájárultak a szedőgépek üzemben való megtekintéséhez.

Kiállításokkal kapcsolatos felolvasó üléseket terveztünk február 18-ára és március 25-ére, tekintettel azonban arra, hogy a most lezajló közgyűlések miatt a szak egyesület nagyterme nem bocsátható rendelkezésünkre: e kiállítások elmaradnak.

BEKÜLDÖTTÉK.

Fali, előjegyzési és zaechnaptárakról. Lapunk mult havi számában már említettük, hogy az idén csak nagyon kevés naptárt küldtek be szerkesztőségünkbe. Nagy fali naptárak között legérdekesebb az Athenaeum-nyomdái, mely ezen nyomda egy új, nemrégén szabadalmazott eljárása szerint készült. Kner Izidor gyomai nyomdája kétféle fali naptárt adott ki: mindkettő a gondos munka és a nyomda pompás berendezésének tanubizonyossága. Külföldi cégek közül művészes kivitelű fali naptárakkal kedveskedtek J. Löwy és Karl Schwidernoch wieni cégek. Az előjegyzési naptárak közül tisztán betűöntődei anyagból szedettek a Grafikai intézet és számlakönyvek gyára r.-t., valamint a Minerva-nyomda naptárai; szép munka mindkettő (már t. i. a hátlap és a védőlap, mert a szép külső meglehetősen silány belső heti blokkot takar). A Világosság-nyomda naptára a Munka allegóriájának dombornyomatásos képeivel ugyanaz, mint az elmúlt évben, de fedőlapja izléesebb a tavalyinál és a blokk is teljesen kifogástalan kivitelű. Kner Izidor előjegyzési naptárának rajzait Geiger Richárd rajzolta. A naptár szedéséről és nyomásáról csak jót mondhatunk. A Pátia-nyomda naptárának hát- és fedőlapját Galamb József rajzolta; kár, hogy ezeken a „kiemelt” szövegsorokat erősen letompított barna színnel nyomtatták, úgy hogy azok nem érvényesülhetnek eléggé. A blokk egyébként ennél is kifogástalan munka. A Pallas-nyomdától kétféle előjegyzési naptárt láttunk. Az előjegyzési naptár hátlapjára annyi a megjegyezni való, hogy a szöveg alá nyomtatott sűrű rajzu alnyomat zavarólag hat s a finom rajzu szöveg olvashatóságát hátrányosan befolyásolja. Ezen talán úgy lehetett volna segíteni, hogy a szöveget pirossal vagy más élénk színnel nyomtatják (ugy, mint az év-számot), mert a szöveg fekete sorai a lilásszürke alnyomatból nem tudnak eléggé kiemelkedni. A blokk fedőlapján a szöveg már jobban érvényesül, mert a hátlapjával azonos rajzu alnyomatnál a szöveg helyét üresen hagyják. A Pallas asztali előjegyzési naptárának fedőlapja januári számunk egyik mellékletét képezte. Erről csak azt mondhatjuk, hogy derék munkát végeztek: a rajzoló (Kun Mihály

szaklársunk) és a nyomtatást végző gépmester is. Klein Ferenc és Társa könyvkötészete érdekes naptárral ajándékozta meg üzletfeleit. Az igen durva vászonnal bevont hátlap széleire magyaros stílusú rajz után készült linoleummetszetekről nyomtatták a disztést — könyvkötésajtón. Érdekes kísérletnek tekintjük e naptárt s bizonyítva látjuk, hogy a linoleum elég ellentálló képességű arra, hogy könyvkötésajtón is lehessen nyomtatóforma gyanánt használni az abból készült metszeteket s azt is, hogy a linoleummetszetről mérsékeltbb nyomás alatt is sokkal egyenletesebb lenyomatot kapunk a nagyon durva vászonra, mint öntvényről, aránytalanul erősebb nyomásnál, azért, mert az előbbi — puhább anyagánál fogva — a vászon szövetének mélyedéseibe könnyebben hatol be, mint a kemény öntvény. Cseppet nem leszünk meglepve, ha egyszer egy könyv akad kezünkbe, melynek bekötési táblája linoleumról lett nyomtatva. Klein naptárához hasonló mintázatu könyvkötővásznaikat egyébként most hozza forgalomba egy külföldi cég — állítólag szép sikerrel. Az Országos Cyermekevédő-Egyesület egy ötlapos rendkívül izléses és finom kivitelű naptárt adott ki. A naptárt a Károlyi-nyomda állította elő s a kivitele minden tekintetben dicséretet érdemel. A hónapok hármával vannak csoportosítva az egyes lapokon, melyeket az évszakokat szimbolizáló háromszinyomatok ékesítenek. Goldstein Adolf grafikai szaküzlete palettá alakú fali blokknaptárának szinyomata Hans Wunder festékgyárának festékeivel lett nyomva. Ugyancsak saját gyárának festékeivel nyomattatta a Berger és Wirth cég nagy fali reklámját, melyhez egy egyszerű napi blokk van illesztve. A reklám a cég tavalyi plakátpályázatán díjat nyert igen hatásos rajzu munka sikerült reprodukciója. Ezekon kívül még a Vogtländische Maschinenfabrik A.-G. gépgyártól érkezett egy egyszerű, de csinos fali blokknaptár.

Végül még a zsebnaptárakról is kell megemlékeznünk. Ezek közül első helyen kell említenünk a Hornyánszky-nyomda zsebnaptárát, mely valóságos remekmű. Ezt is — épp úgy mint a tavalyit — Bárány szaklársunk tervezte és rajzolta (szedés csak nagyon kevés van benne). Az ő izlése is friss s másokat is felfrissítő gondolkodása nyilvánul meg a naptár minden lapján. De a kitűnő tervezet kiviteléről sem szabad megfeledkeznünk. Gondos s lelkiismeretes munka jellemzi e művet is, miképpen Hornyánszkyék minden produktumát s ezért csak dicsérettel szólhatunk a zsebnaptár szedéséről és nyomtatásáról. — Az Athenaeum-nyomda zsebnaptára egyszerű, de tiszta tipográfiai munka. Ugyanezt írhatjuk az Allamnyomda „Kézi naptárá”-ról, mely a naptári részen

Nyomtatványkiállításainkról.

Nyomtatványkiállítás Szegeden. Nemcsak gyönyörködtetésben, de tanulásban is gazdag nyomtatványkiállítás volt az, amelyet a szegedi könyvnyomdászok kezdeményezésére a Magyarországi Könyvnyomdászok és Rokonszakmabeliek Szakköre rendezett január 6-án és 7-én az Alföld szívének legnagyobb és legszebb metropolisában: Szegeden, a Kulturpalota dísztermében, ahol teljes pompájában és legteljesebb eredményében mutatta be azt, amit a sokszorosító ipar az emberi kultúra számára tudással, sőt művészettel teremt. A gazdag nyomtatványgyűjtemény remekei, amelyek egyaránt érdeklik a néposztályok széles rétegét: szép számú közönséget vonzottak e fényes terembe. A kiállítás iránt meleg érdeklődés nyilvánult meg a város hatóságai, kulturális és irodalmi intézményei, művészi, ipari és kereskedelmi körei, egyképp a felső-, közép- és alsóosztályok számos tagjai részéről is. Mindez megadta a kiállításnak a diszt és jelentőséget. Mégis csak azok voltak ott — kivonva ebből a laikus közönséget —, akiket a sokszorosító ipar eszméje, művészi célja már eddig is áthatott, akik tudják a nagy veszedelmet és érzik a kötelességek súlyát. A szervezetlen nyomdák főnökeit és munkásait (sajnos pedig, éppen kétszeresét teszik a szervezett nyomdák főnökei és munkásainak) nem láttuk; talán tüntetni akartak távolmaradásukkal. Hiányzott tehát az a tömeg, melyben a lényegest: a nemes, a nagy, a fejlődő modern művészi érzelmeket és törekvéseket felkelteni, az egységes közszellemet megteremteni, melyet a célnak megnyerni az ilyen kiállításnak feladata lenne. Szinte úgy tűnt fel, hogy összegyűltek a tanítók lelkesen, munkára készen — de hiányzott a tanítványok serege, mely bátran kitarja lelkét a szertehintett magvak befogadására. A kiállítás pedig nem vont korlátot sem a szervezetlen nyomdák tulajdonosai, sem azok munkásai elé. Ujságcikkek, nagy plakátok fennen hirdették, hogy a kiállítás *bárki által díjtalanul megtekinthető*. Ezenfelül nem volt a kiállításnak politikai célzata; de még csak a személyi kultuszt vagy önreklámozást sem óhajtotta szolgáltni, hanem egyenesen és közvetve a művelődés útját kívánta egyengetni, szélesíteni és a valódi művészi izlést, az igazi művészi érzéket akarta terjeszteni, hogy az csakugyan közkinccs lehessen. Amde a szegedi szervezetlen nyomdák tulajdonosainak — amint észrevettük — erre egyáltalán nincsen szükségön és ennek folyamányaként munkásainak sem. Eme derék főnököknek nem nyomdászsenik kellenek, akik értelmet, izlést és érzést oltanak a nyomdatermékekbe, akik ezáltal vissza akarják varázsolni a nyomdászat fénykorát, hanem mechanikai erők, akik gondolkodás nélkül izzadják az iromba nyomtatványokat. Csak a haszon minden. Szép mesterségünk iránt olyan sötét, üres a lelkületük, mint a kipusztított madárfészek. Ez az oka, hogy a részvétlen nemtorődömség ragályos csirái munkásaik véréit is megmérgezték. Szívük elfásult. Tűzük kihavadt. A tanulásért nem hevülnek, hanem hideg, számítgató észszel latolgatnak, jól tudván, hogy akármilyen ügyességet bírnának egykoron kifejtteni, annak értéke úgy sem lenne: tudásukat se meg nem fizetnék, se meg nem becsülnék. Így e jó urak ahelyett, hogy rákényszerítenék munkásaikat a tanulásra, inkább szárnyát szegve: elveszik attól a talán meglévő legnagyobb kedvüket is.

Ha a szegedi szervezetlen nyomdák tulajdonosai csak kevés figyelemre méltatnák is a sokszorosító ipar mai állását, behatóbb, bensőbb elmélyedéssel gondolkoznának felette, akkor hamarosan szemükbe ötlenék, agyukba villódnék és szívükbe érződnek, hogy nemcsak a gazdasági megerősödés az egyedüli fontos, de az *értelmes és művészi termelés*, mely ma már úgy nemes, szép mesterségünkben, mint a művészi tevékenységnek minden mezején impozáns módon nyilatkozik és legbensőbb összefüggő egyenlőségben található. De ezáltal kiáltó bizonyítékot is nyernének arra nézve, hogy eme tényálladékat, mint a hazai kulturélet kitűnő bizonságát, nemcsak szükségképpen kellene figyelembe venniök, hanem hogy ezen két tény egyenjogúsága nyilvános elismerésre, megszívlelésre és követésre való. Mert

— úgy hisszük — nagyon fontos körülmény az is, hogy a kultur-
nemzetek sorában megállhassuk helyünket. Az iparművészet terén
pedig a nyomdászagnak kell előljárnia.

De ne pengessünk fájdalmas hurokat, nehogy oktalanul disszonáns
hangot vegyítsünk a lefolyt szép ünnepély ájtatos zsolozsmáiba, hanem
áhitattal és méltóképpen rögzítsük ide a kiállítás állapotának meg-
felelő, vagyis fényes és előkelő voltát, amely eme szomorú jelenség
leszögezése dacára is: szép és sikerült volt. A város közönsége meg-
érdemelte; a rendezők fáradozása nem veszett kárba és a már meg-
nevezett távolmaradásokkal tündetők nélkül is e kiállítás a szegedi
nyomdászág haladó, fejlődő küzdelmében lelkesítő és erőt adó marad
mindenkor. A kiállítás legkiemelkedőbb mozzanata a megnyitó beszéd
volt. A kiállítást délelőtt 10 órakor nyitotta meg a Kulturpalota nagy-
termében összesereglett szépszámú közönség és a szegedi szaktársak
egy részének jelenlétében *Tömörkény István*, a Somogyi-könyvtár
érdemű igazgatója. Lendületes, magvas és megszívlelésre nagyon
is méltó zamatos magyar beszédével a hallgatóság figyelmét a szó
legteljesebb értelmében lebilincselte. Ismertette a nyomdászat bölcső-
korát, meg az azt követő korokat mestereivel és termékeivel. Össze-
egyeztetette a régi, avult, ósdi nyomtatványokat a mai izléssel, csin-
nal készült modern művészi nyomdatermékekkel és őszinte örömmel
állapította meg annak óriási haladásról tanuskodó különbségtételét.

Az üdvözlő beszéd után *Bárdos Béla* tanácsjegyző, a városi tanács
képviseletében üdvözölte a kiküldötteket s örömeinek adott kifejezést,
hogy a város hatóságának mód adatot a nyomdászág és megrendelő
közönség érdekeinek támogatására s kijelentette, hogy a tanács ezentul
sem zárkózik el a kulturpalota termeinek nyomtatványkiállítás cél-
jaira való átengedésétől. E beszédek elhangzása után a Szakkör nevé-
ben *Walter Ernő*, a Berger és Wirth festékgár igazgatója mondott
köszönetet a város tanácsának a kulturpalota átengedéseért és *Tömör-
kényi István* urnak, amiért a kiállítás ügyét lelkesedéssel támogatta
és megnyitására vállalkozott. Nagy vonásokban vázolta a Szakkör
céljait, feladatait és eddig elért eredményeit, rámutatván azon kultur-
munkára, melyet az ilyen nyomtatványkiállítások rendezésével végez
s ezzel érdemeket szerez a legszélesebbkörű támogatásra. E beszédek
után felhangzott a jelen voltak osztatlan tetszésnyilvánítása és kezdetét
vette a kiállítás megtekintése. Az egybegyűlt közönség nagymérvű
rokonszenvenvel, meleg érdeklődéssel s gyönyörűséggel szemlélte a
modern sokszorosítás gazdag gyűjteményeit és látható lelkes örömmel
fogadta azokat a tanulságos magyarázatokat és mellékkel *Walter Ernő*
és lapunk szerkesztője szolgáltak; természetesen rámutattak mindenütt
a könyvnyomtatás s általában a grafikai iparágak fejlődésére. S bárha
a gyűjtemények elhelyezésére (állványok, asztalok hiányában) kevés
hely állt rendelkezésre s így az elküldött anyagnak fele sem volt
elhelyezhető, mégis gazdag anyaghalmazt szemlélhettünk, amelyben
helyet foglaltak a legszebb könyv és könyvmdai egy- és többszínű
nyomtatványok, az üzleti életben a legszükségesebbtől kezdve fel a
legdrágább disz munkákig: ezenkívül Mäser- és linoleum-metszések,
különböző eljárással készült klisék stb. De nem volt utolsó dolog a
szegedi nyomdák kiállított terméke sem. Szinte kiaradt belőlük a
szaktudás nagy hatása: az egyszerű, a gondos és az izléses munkára
való törekvés. A kiállítás imponáns voltát és az iránta megnyilvánult
lelkes rokonszenven az is bizonyítja, hogy a folyton hullámzó közön-
ség, köztük vegyesen tanárok, bírák, ügyvédek orvosok, kereskedő
és iparosvilágból is számosan, külön-külön végig kalauzoltatták ma-
gukat a kiállításon és a nyomdatermékeket osztatlan tetszésnyilváni-
tás mellett szemlélték. Igen jól esett látnunk, hogy a rendezők fára-
dozása és törekvése ilyen meleg rokonszenvenvel és nagymérvű érdeklő-
déssel lön jutalmazva.

Nem tulozunk, ha azt állítjuk, hogy a Szakkör a kiállítással anyagi
erején felüli áldozatot hozott Szeged közönségének és nyomdászág-
ának. Lelkes és hivatott küldöttei pedig kötelességükhöz hiven
hozzálattak az erők fokozásához, az érdekeltség felkeltéséhez. Vállal-
kozásuk, törekvésük — visszhangra talált.

R. Tóth József.

kívül postai, államvasuti stb. ludni-
valókat tartalmaz; szóval állami
intézményhez méltó hivatalos köz-
leményeket, táblázatokat stbit, mind-
azonáltal a naptár szedése lehetőtt
volna modernebb is. A Pátria-
nyomda két zsebnaptárt adott ki;
a nagyobbiknak az előállítására bizony
nem a legkifogástalanabb, amit
annak kell betudnunk, hogy a zse-
dése — különösen a naptári rész —
alighanem sok év óta áll s így
meglehető kopottak a betűk. Egy
jó és igen hasznos melléklete is
van e naptárnak. „Hogyan javít-
sunk a kefelevonaton” a címe s el
van látva egy korrektura mintával
is. Ilyen melléklet bizony megferne
minden olyan ajándék-naptárban,
melyet nyomdák adnak ki s akkor
talán kevesebb kellemetlenségünk
lenne a rendelőkkel, a helytelen
korrigálásból származó sajtóhibák
miatt. A Pátria kisebbik naptára
külsőleg elegáns, naptára és jegyzék-
oldalai is elég jók és szépek, azon-
ban a nyomda négy hirdetésére
— melyeket a naptár letelejéhez
csatoltak — nagyobb gondot kel-
lett volna fordítani, különösen a
könyvkötőnek. Weiss L. és F. zseb-
naptárára csak annyit kell meg-
jegyeznünk, hogy ebből a nyom-
dából rendes körülmények között
szebb munkát is látnunk, mint ez
az ajándék-zsebnaptár.

TECHNIKAI UJÍTÁSOK

Ujfajta nyomdafesték. Egy mű-
szaki lapban olvassuk, hogy Angliá-
ban egy újszerű nyomdafesték ke-
rült forgalomba, amelynek föelőnye
abban áll, hogy az eddigieknél
jóval olcsóbb. A festék felalalója
megállapította, hogy bizonyos kon-
zisztenciájú folyékony kátrány, mely
egy meghatározott mennyiségű szu-
rokanyagot tartalmaz, az antracitból
vagy palából készült festékeket
igen jól hordja és köti. Ezekkel
együttesen pedig kitűnő nyomda-
festéket alkot. A műszaki ismerte-
tésből megtudjuk, hogy a szurok
jelenléte igen fontos, mert ennek
a kátrányhoz való viszonyától függ
a festőanyagok mennyisége. Minél
több a szurok, annál keve-
sebb festékre van szükségünk. Az
új festékekhez felhasználhatók azon
kátránytermékek, amelyeket koks-
kemencékből, gázfejlesztőkből nye-
rünk. De bizonyos esetekben fel-
használhatók a természetes folyé-
kony bitumenek és a petróleum-
raffinéria azon maradékai is, amelyek
szurkot tartalmaznak. Így pl. az
1.156 fajsúlyú és 40 százalék ke-
mény szurkot tartalmazó kőszén-
kátrány ugyanolyan súlyú porrá
tört antracittal keverve, kész nyomda-
festéket ad. Ezek után az újfajta
nyomdafesték nem is lehet drága.
A gyakorlati értékre nézve még
nincsen adatunk.

Négy színű réznyomtatás. A bécsi
Graphische Union cég egy gyö-
nyörű falinaptárt produkált az új
év alkalmával s ezt egy új eljárás
— a négy színű réznyomtatás — utján

állíttatta elő, mely eljárás, ha kellőképpen lökéletesítik, a színes heliogravúr-nyomatásnak is hadat üzen, mert gyorsabb, olcsóbb és igen szép műveket lehet előállítani segítségével. A cég egyébként csak annyit árult el az eljárás titkából, hogy a négy színű réznyomatás eljárásban egyesítik a magas nyomtatású négy színnyomással. Az új eljárás ismeretelére — alkalomadtán — még visszatérünk.

A PAPIRSZAKMÁBÓL.

A Nezsideri papírgyártó r.-t. és a pilseni G. Piette cég közt folyó tárgyalásokat a napokban fejezték be. A tárgyalások eredményeképpen a Nezsideri papírgyártó megveszi a pilseni Piette-féle gyárat, hogy csehországi üzletfeleit könnyebben láthassa el és alapítékét 6,750.000 koronáról 9,000.000 koronára emeli fel. A kibocsátandó új részvények legnagyobb részét a Piette-cég veszi át, a maradékot pedig a bécsi Bodenkreditanstalt és a Verkehrsbank.

Horvát Papírkereskedő Társaság m. sz. Zágráb cég alatt a horvátországi nyomdák szövetezetelet alapították.

Felbert Gyula, a theresienhali papírgyár raktára és magyarországi képviselője, raktáron tart rendkívül nagyválasztéku nyomó, középanyag, famentes és amerikai illusztrációs műnyomópapírokat, ugyancsak legfinomabb színes borítékpapírokat, duplexet és kartonokat.

SZAKIRODALOM.

A magyar nyelv helyesírási szabályai és szótára címen Horváth Endre szakírónk egy helyesírási szótárt szerkesztett és azt a főnökegyesület támogatásával a legközelebbi napokban meg is jeleníti. Korainak tartjuk, hogy az előfizetési felhívással egyidejűleg közzétett mintaoldalak nyomán már előre véleményét nyilvánítsunk a könyvről, elegendő, ha megjegyezzük, hogy a szerző a szótárt a magyar helyesírásnak a magyar nyomdákban való meghonosítása céljából adja ki s művét Simonyi Zsigmond nyelvész is átnézte és céljának megfelelőnek tartja. — A vászonkötésű könyv bolti ára 4 korona, előfizetők 2,50 koronáért kapják. Megrendelhető a szerzőnél: Kispeszt, Báthory-utca 48

FŐVÁROSI HIREK.

A Magyar Nyomdászati jubileuma alkalmából január hó 27-én rendezett társasvacsera szépen sikerült. Megjelent azon az osztrák Faktorenverband öttagú küldöttsége is. Az estén Fuchs Zsigmond üdvözölte a jelenvoltagekat, majd pedig Janovits Ferenc, a Magyar Nyomdászati szerkesztője, mondta el a díszbeszédét, melyben a lap történetét és ama nehézségeket vázolta, amelyek fejlődése elé tornyosultak:

Üzleti évi jelentések, zárszámadások modern szedése.

Engedve a megnyilvánuló érdeklődésnek, újból tollat ragadok, még mielőtt újabb példákkal demonstrálhatnám cikkemet s egy múlt évi üzleti zárszámadás mérleg-számlájának táblázatát mutatom be, mint a mérlegek oly szedéstechnikai megoldását, mely talán az elmúlt év dacára sem tekinthető annyira a múlténak, hogy elavultnak mondhatnók, dacára a rohanó idők rohamos és sűrű irányváltozásainak.

Általános szokás, melyet eddig — kevés kivétellel — mindenki követett a mérleg- vagy nyereség- és veszteség-számlák szedésénél, a következő volt (lásd az 1a. példát). Fent: „Mérleg-számla“, illetve „Nyereség- és veszteség-számla az 1910. évre“ címsor nyert elhe-

VAGYON				Mérleg 1910. évi április hó 30-án				TEHER			
		K	f			K	f			K	f
6	Telek és gyárépület	90.500	09	32	Részvénytőke	500.000	—	24	Tartalékalap	82.123	23
19	Gyárfelszerelés	30.789	14	16	Értécsökkenési alap	49.980	63	85	Hitelezők	24.907	79
44	Kézpénz	15.419	27	97	Elfogadványok	92.216	12	99	Nyereség-egyenleg	24.925	79
27	Tárcaváltók	31.341	30								
32	Árukészlet	69.240	58								
75	Nyersanyagok	25.931	75								
31	Irodaberendezés	9.232	06								
68	Számlaadások	78.021	11								
42	Bérház	72.364	65								
		900.000	89			900.000	89				

Az üzletvezetőség: Budapest, 1910. április hó 30. A könyvvezetésért: Hausser Ignác s. k. GROSSTEIN Jenő s. k.

AZ IGAZGATÓSÁG: Gyúrfás s. k. Fürth s. k. Hazay s. k. Gergely s. k. Dabrin s. k. Abanyi s. k.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. BIZOTTSÁG: Dr. Rudas s. k. Dárday s. k. Czukrász s. k. Hochstein s. k.

1a. példa.

lyezést, amelyhez jobbról-balról „Tartozik“, „Követel“, illetve „Nyereség“ „Veszteség“ megjelölések sorakoztak. Maga a számla külön táblázatot képezett, mely alatt a dátumsor és az aláírások voltak csoportosítva. Ez, egy oldalon három szerves összefüggés nélküli szedéstest összekényszerítése egy formában: nem mondható igen izlésesnek.

Ugyan nem szükséges, hogy szabályokat állapítsunk meg arra nézve, hogy valamit csak így vagy úgy lehessen elkészíteni, de az üzleti könyvesség jellegéért nem szabad az esztétikai szempontokat feláldoznunk s jelszavunk az legyen: minél célszerűbben minél szebbet nyújtani, oly formában természetesen, hogy a szép ne essék a célszerűség rovására.

Nem szabad azonban a diszitó hatásba annyira beleesnünk, hogy talán éppen úgy kezeljük a mérlegeket és üzleti zárszámadásokat, mint a mesterszedéseket, amelyek külső tetszetősségükkel egy üzletkört vannak hivatva biztosítani, illetve meghódítani.

A zárszámadásnak a célja: rövid elszámolás a lefolytatott üzleti év elért eredményeiről egy szűkebb érdekeltségnek; tehát ebből magából is következtethető, hogy egyrészt nem hozható vonatkozásba a fent említett nyomtatványok céljával, másrészt, miután a szűkebb körű érdekeltség minél nagyobb üzleti haszon kimutatására törekszik, csak ritka esetben van megengedve oly munka előállítása, amely tetemesebb összegű áldozatot kíván.

Ebből magából is kiviláglik, hogy a zárszámadások előállításánál

a legegyszerűbb elemekkel kell oly egységes, szolid hatás elérésére törekednünk, mely kellemesen hat s ez természetesen más nem is lehet, mint a *betű és a vonal*.

Tehát a betű és a vonal alkalmazását kell kiaknázunk a diszítő hatásra, mely azután száz meg százféle változatban is megnyilvánulhat, hol a szedéstestek elhelyezésében, hol pedig a sorok csoportosításában, vonalakkal való összevonásában vagy éppen azokkal való széttagolásában.

Az ezen cikk keretében bemutatott *1b.* példán a vonalak egy egységes oldalba tömörítik a két lap szedéstestét, magukhoz zárva a címsorokat és az aláírások csoportját olyképpen, hogy nem érezzük azt, hogy egy különálló táblázat is van, hanem csakis azt, hogy egy zárt oldalunk van.

Már pedig a munka szépsége szempontjából ez fontos, miután jól tudhatjuk azt is, hogy ezt a zárszámadás oldalainál nem éppen

Vagon			Mérleg 1911. évi			április hó 30-án			Teher.		
			K	f		K	f		K	f	
6	Telek és guarépület ...	90.500	09	32	Részüenytőke	500.000	—				
19	Gyárfelszerelés	30.789	34	24	Tartalékbalap	82.352	23				
44	Készpénz	15.429	27	16	Értékcsökkenési alap ...	49.980	63				
27	Tárcaváltók	32.352	30	85	Hitelezők	24.907	79				
32	Arukészlet	69.240	58	97	Elfogadóványok	92.226	24				
75	Nyersanyagok	25.932	75	99	Nyereség-egyenleg	24.925	79				
31	Irodaberendezés	9.342	06								
68	Számlaadások	78.072	22								
42	Bérház	72.364	65								
		911.010	89			911.010	89				
Az üzletvezetőség:			Budapest, 1910			április hó 30-án			A könyvvezetésért:		
Hauser s. k.			Az igazgató:			Grosstein s. k.					
Gyárfás s. k. Fürth s. k. Hazay s. k.			Gergely s. k. Dabrin s. k. Abonyi s. k.								
Ezen mérleget megoizgáltuk			és rendben levőnek találtuk.								
A felügyelő:			bizottság:								
Dr. Rudas s. k. Dárday s. k.			Czukrasz s. k. Hochstein s. k.								

1b. példa.

könnyű elérni, mert rendkívül egyenlőtlen és oldalanként megállapított szövegünk van. És mégis, ha az egész mérleget olyképpen oldottuk meg — és ez a főszabály, melyen kívül mást ne is állítsunk fel —, hogy az egész munkán végig egységes oldalakat tudtunk elérni, azonos nagyságban, ugy a dolgot megoldottnak tekinthetjük.

Végül még csak azt jegyzem meg, hogy az alkalmazott vonalak ne lépnek túl a sokféleség határát, de még inkább ajánlható, hogy csakis negyedpetites vagy nyolcadpetites „teljes képű” vonalakat használjunk, hogy teljes legyen a jó hatás és a diszkrét elegancia. S ha ezeket szem előtt tartják a szaktársak, ugy mindig jó munkát végeznek.

Hogy azonban fél munkát ne végezzenek, szükségesnek tartom, hogy a zárszámadások címlapjáról is egyet-mást elmondjak. Teszem ezt annál inkább, mivel lapunk mult évi októberi számában már ismerttettem a zárszámadások belső szövegoldalainak, a napirend stb. oldalnak modern szedésbeli megoldását is.

Az üzleti jelentések címlapjai általában nagyon pongyolán (igaz, hogy a legtöbb esetben a megrendelő csökönnyössége és maradisága miatt) lesznek előállítva. Bátran állíthatjuk, hogy a Magyarországon nyomtatott zárszámadások 75 százalékának a címlapja a rég letűnt lipcsei szabályok szerint szedődött s az is helytelen és izléstelen alkalmazásban. Vajmi ritkán látunk oly címlapot, mely sorainak modern elhelyezése folytán jó munkának tekinthető.

beszédét a lap érdemudus alapítójának, Pusztai Ferencnek életetésével végezte. Ezután Hoffmann Károly a bécsi Faktorenverband üdvözlét tolmácsolta, majd pedig Pusztai szólalt fel. A főnökegyesület nevében Schwarcz Félix, az Athenaeum igazgatója, a Szakkör nevében Bozsaik István, a Korrektorkör nevében pedig Román Antal és még többen mondtak üdvözlő beszédek.

A Bakáts-téri sokszorosító irányú szakiskola Müller J. igazgató ur, Pollák Aurél szaklárunk és a tanári kar vezetése alatt január hó 19-én tanulmányi kirándulást rendezett a Berger és Wirth-féle festékgyár budapesti gyártelepére. Rendkívül szives fogadtatás után Walter Ernő gyárigazgató ur személyesen vezette a megjelent tanulókat a gyár helyiségeiben és szolgált oly szaktudományos magyarázatokkal, népszerű előadásban, melyek a tanulni vágyó ifjakban kéteégkívül mély nyomokat hagytak. Ismertette és az üzembe helyezett gépeken bemutatta a pépfestékek gyártását, majd a könyvnyomdai festékek előállításánál használatos kormok gyártását, azoknak minőség és az előállítás módja szerinti anyagbeli tulajdonságait s a különböző finomságu festékek előállítását, sajátosságát és használatát. Ezek után a hengeranyag előállítását és a könyvnyomdai hengerek kiöntését és azok különféle módjait mutatta be és behatóan magyarázta az egyes öntési eljárások előnyeit és hátrányait, rámulatva arra, hogy a hengerrel szemben mely követelményeket támaszson a könyvnyomdátó s miként védjük azt az időelőtti lehasználatól. — A hatalmas festékraktárban ismertette az ásványi, föld, növényi, állati és kátrány-anilin festékek előállítási módjait, az egyes festékek előnyeit, gyakorlati célokra való használatát, a festékek keverését és a színek törését. Végül a kenceföldöt mutatta be, hol a könyvnyomdai festékekhez használatos kencek előállítási módjait ismertette tartalmas előadása záradékául, melynek befejeztével a megjelent tanári kar hálás köszönétét fejezte ki és a növények lelkesen megéljenek.

Zárszámadás. A Pesti könyvnyomda részvénytársaság most megtartott közgyűlése által elfogadott mérleg szerint a nyomdávalal 88.459 korona tisztajövedelmet ért el az elmúlt esztendőben. A közgyűlés elhatározta, hogy a részvénytőke alapszabályszerű 6%-os kamatoztatása után fenmaradó 61.999 koronából a tartalékbalap javadalmazása után 441 részvény után darabonként 100 koronát, összesen 44.100 koronát felülosztalékul fizessenek ki, a fenmaradó 17.901 korona 74 fillért pedig új számlára írják át.

A m. kir. postahivatal részére szükséges nyomtatványszállítások ügyében kiirt pályázat január 20-án járt le. Ezen munkára közel 50 nyomda pályázott nagyobb részt

a vidékről. Az eredmény még ismeretlen, amennyiben a kereskedelemügyi miniszter döntésétől függ a munka odaítélése, mely nem lehet más, mint a nagyszabású nyomtatványszállítás megosztása a fővárosi és a vidéki nyomdák között.

Új irodalmi részvénytársaság. *Helikon Irodalmi és Művészeti R.-T.* cég alatt új műkiadó vállalat alakult csekély 20.000 korona alaptőkével.

VIDÉKI HIREK.

Felolvasás a grafikai művészetekről. Pécselt február hó 2-án az ottani amatőrök egyesületében Roth Miksa pécsi postafőtiszt (most már nagykanizsai postafőnök) felolvasást tartott a grafikai művészetéről. Reprodukciók és értékes eredeti metszetek bemutatásával vázolta a grafikai művészetek jelentőségét, azok fejlődését és behatóan ismertette a fametszést és rézkarcolt. A grafikai művészetek ez utóbbi ágának maga is művésze lévén, a művészember meleg szeretetével beszélt a rézkarcolt, ismertelve annak egész technikáját. Az értekezést, a maga igazában ismeretterjesztő előadást, melyet Roth Miksa a művész közvetlenségével adott elő, szépszámú közönség hallgatta végig.

Jubiláló vidéki lap. Az Ungvárott megjelenő „Ung” című lap ebben az évben lépett az ötvenedik évfolyamába s ezt az alkalmat ünnepegek keretében fogják megülni.

Vállalatok köréből. *A pécsi irodalmi és könyvnyomdai rt.* január 27-én tartotta meg az idei közgyűlését, amelyen előterjesztették az évi jelentést és mérleget, mely 230.308 korona összfordalmat tüntet fel. A vállalat az elmúlt évben 9857 korona tiszta hasznot ért el, melyből részvényenként 14 koronát fizet. Az újabb nagyobb mérvű befektetések (szedőgépek és egy új kettős gyorsajtó stb.) elkerülhetetlenné tették az alaptőkeemlést s a közgyűlés ehhez hozzájárult, a 100.000 koronás részvénytőkének 150.000 koronára való felemelését határozván el. — *A pécsi katolikus hírlapkiadó és nyomdarészvénytársaság* március 3-án tartja első rendes közgyűlését, amelyen előterjesztik az 1911. évi első csonka üzletév eredményeit. Ugyanakkor tárgyalja a közgyűlés az igazgatóság ama javaslatát, mely a 60.000 koronás alaptőkének 100.000 koronára való felemelését célozza.

KÜLFÖLDI HIREK.

Nemzetközi könyvpiari és grafikai kiállítás Lipszében. A nemzetközi könyvpiari kiállítás rendezésének gondolata, melyet a Német Könyvpiari Egyesületben megszervezők már 25 éve állandóan felszinen tartanak, múlt év óta határozott testet öltött. Az eszmét ehhez a kiállításához tulajdonképpen

A címlapok szedésénél elsősorban figyelemmel kell lennünk a zárszámadás belső oldalainak megoldására. Mi sem természetesebb tehát, mint hogy a címlapot a zárszámadás többi oldalával egységesen, egyöntetűen kell összeállítanunk, ha egységes, szép és modern munkát akarunk végezni.

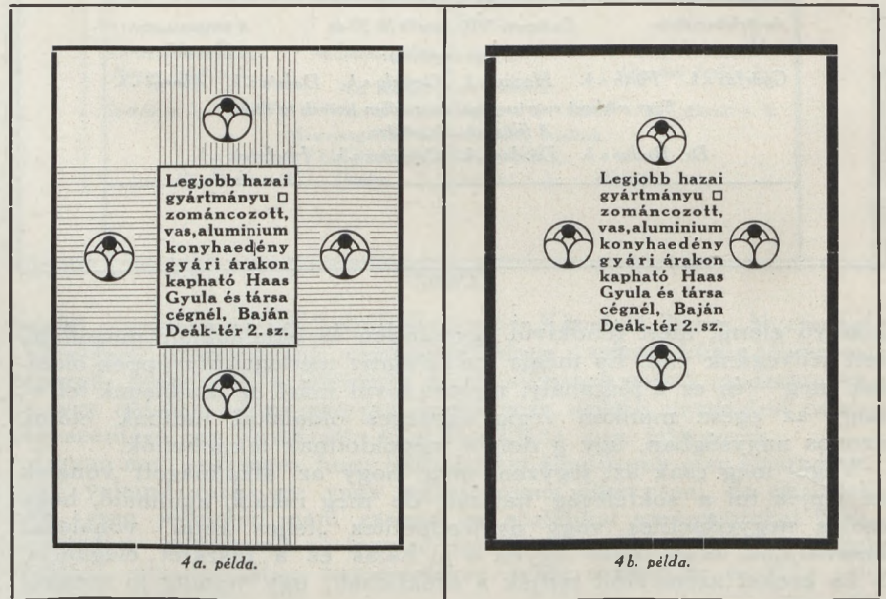
Lapunk jelen számának egyik mellékletén bemutatok egy zárszámadás két évvel ezelőtti címlapját és annak múlt évben készült modern megoldását. A két évvel ezelőtti készült címlap hasonmásán látjuk, hogy a szöveg három csoportba osztva egyáltalán nem képez egy egységes képet, míg a tavalyi címlap hasonmásain a szöveg három csoportja a munka belső oldalainak diszkrét diszítésével egyöntetű vonaldiszszel van összefoglalva.

A fentiekben csupán egyféle modern megoldást ismertettem, de azt hiszem, ez is elegendő arra, hogy a szaktársakat meggyőzze arról, hogy kevés fáradsággal, némi izléssel és modern felfogással a régi zsánerű üzleti jelentéseknél és zárszámadásoknál sokkal modernebb és korunk nivójának megfelelőbb kivitelű ilyennemű nyomtatványokkal tudjuk igazolni, hogy haladunk a korrallal.

Pollák Aurél.

Példák a gyakorlati életből.

4. Egy k.... szaktárs két kefelevonatot küldött be egy és ugyanazon hirdetésből más-más megoldásban. Kisérő levelében azt írja, hogy a rendelőknek az volt a kívánsága, hogy a hirdetés szövege rendes félkövér garmond írásbetűből szedve a kvart oldal közepére állíttassék; diszítésül pedig a vastag keretvonalakon kívül csak a gyári védjegyet engedte felhasználni, úgy, amint az a 4b. példán látható. Az illető szedő szaktársam a megoldást hatástalannak tartotta s másként

igyekezett a feladatot megoldani s sok próbálgatás után 4a. jelzett vázlatot szedte ki, de ezt a megrendelő — hivatkozva az eredeti utasításra — nem fogadta el. Most megküldötte a kétféle megoldás levonatát, mondanánk meg, melyik jobb a két hirdetés közül. E kérdésre nagyon egyszerű a válasz: az egyszerűbb szedésű hirdetés jobb, mert itt a szöveget semmiféle felesleges diszítés nem zavarja s így kellőképpen érvényesül a nagy fehér mezőben; jobban szembetűnik a védjegy is, amelynek úgy látszik nagy fontosságot tulajdonít a megrendelő cég. A másik megoldás szintén nem rossz, de némileg hátrányosan befolyásolja a szöveget s a védjegyek érvényesülését a sok vonal. Ha már a megrendelő határozottan kívánta az egyszerűbb

szedést: mindenestre respektálni kellett volna e kívánságot, már csak azért is, mert könnyebb a kivitele, míg a második megoldás kiszedése meglehetősen sok időt vett igénybe; no meg olyan korban élünk, amelyben az egyszerűség a divat.

* * *

5. Végtelenül szomorú állapotok uralkodhatnak a szentesi Szentes és Vidéke nyomdában. Legalább erre enged következtetni a kezeimbe juttatott lappeldány. Sok, nagyon sok olyan nyomtatványt láttam, amelyeknek szedés- és nyomtatásbeli nagy fogyatékosága megbotránkoztatott, de ennek a Szentes és Vidéke néven nyilvánosságra kerülő sajtotakarónak technikai kiállítása egyenesen felháborító s vetekedik a közmondásos Zeisler- vagy Kossuth-nyomda-termékekkel. Igaz, hogy bizonyos rokon kapocs létezik az utóbb megnevezettek és a Szentes és Vidéke nyomdája között, mert mind a három —

VILÁG
Politikai napilap

Kerjen **„VILÁG”** - ot!

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre	—	28 korona.
Fél évre	—	14 „
Negyed évre	—	7 „
Egy hónapra	—	4.20 „

Hivatalnokoknak, tanítóknak kedvezmény.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., Gyár-útca.

Minden gondolkodó ember
olvassa a **VILÁG**

czimü politikai
napilapot. - Elő-
fizetési ára egy
évre 28 K, fél
évre 14K, negyed-
évre 7K, egy hónapra
4 K 20 f. Tanítók
és hivatalnokok
kedvezményben
részesülnek.

Mutatványszámot küld a Kiadó-
hivatal: Budapest, VI., Gyár-u.

Ne mulassza el

Brüll Ferencz

jó hírnevnek örvendő dí-
vataruházat megtekinteni.

Feltűnő izléses és finom divatszövegekből összeállított kirakata páratlan a maga nemében.

Jó árú! Olcsó ár!

Ne mulassza el

jó hírnevű divatházamat megtekinteni. Feltűnően izléses és finom divatszövegekből rendezett kirakatom páratlan a maga nemében. Olcsó és jó árú!

Brüll Ferenc divataruháza, Szentes

blokált nyomda, amelyet valamire való s némi szakmai tudással rendelkező szaktárs elkerül. E sorok között két reprodukciót mutatok be: két nagyobb hirdetést. Ezekre rápillantva: mindenki hű képet alkothat magának a lap kiállításáról. Hogy a lap szedését előállító „szakszemélyzet” nem képes hirdetéseket szedni, azt még megértem; elvégre a szegény páriáktól nem lehet megkövetelni, hogy ehhez is konyítsanak. De a sima sorzedés! Tele van hibákkal; helytelen sorelválasztásokat és francia ékezetű avagy idegen betűket minden harmadik-negyedik sorban találhatunk. A tördelésről persze beszélni sem lehet. Egy szóval: ha szép hazánk leghibásabb és legcsunyább technikai kivitelű nyomtatványának „kitüntetésére” díjat

Selinger M. tanár, a lipcsei királyi könyvpiari és grafikai művészetek akadémiájának igazgatója szolgáltatta, aki az akadémia fennállásának 150 éves jubileuma alkalmával, 1914-ben Lipcsében akarja a kiállítást megtartatni. A kiállítás tagozatából egyelőre a következő 9 csoportot szándékoznak felállítani: 1. csoport: grafika és könyvészet; 2. csoport: könyvpiari oktatás; 3. csoport: papírgyártás; 4. csoport: fényképészet és sokszorosító technika; 5. csoport: nyomtató eljárások, kiadás, könyvkötészet; 6. csoport: könyvtárak; 7. csoport: tanítóeszközök; 8. csoport: gépek, eszközök és kellekek; 9. csoport: gyár- és üzemegészségügy, munkásvédelem és munkásjólét. Ezek a csoportok azután számos osztályba soroztatnak majd. A kiállítást igen elegánsnak és művésziességek tervezik, melyet nem akarnak holmi könyvpiaci vásár gyanánt bemutatni.

A szedőgépek Ausztriában is rohamosan terjednek; így a tavalyi nyári hónapok alatt 48 új gépet állítottak üzembe. Ausztria 87 városában 685 szedőgép áll, mely szám a különböző szedőgéptípusok között így oszlik meg: Linotype 338, Typograph 203, Monoline 67, Monotype 77. A legtöbb szedőgép áll Bécsben és Prágában, mindkét helyen 142—142. A gépszedők száma összesen 1091.

HIVATALOS RÉSZ.

Évi zárszámadás. Pénztári kimutatás 1911. évi január-december hónapokról: *Bevétel:* Athozata mult évről 422'03, 10 darab hitelszövetkezeti részjegy á 10 kor. = 100'—, Gutenberg-szoboralap 1035'81, kamata 36'26, Ács Mihály-alap 507'47, kamatai 15'42, február 25-iki estélyen a szoboralapra 129'40, hitelszövetkezet osztaléka 5'—, főpénztári kamatok 11'18, tanfolyami bevételek 1550'—, a Grafikai Szemle tanoncpéldányaiért 94'80, mulatásagokból 3398'30, ingóságok értékesítéséből 348'53, tagdíjakból 8284'20 korona, összesen 15 938'40 korona. *Kiadások:* A Grafikai Szemlére (mellékletekre, klisékre és expedícióra 2847'86, szerkesztő fizetésére és hirdetési jutalékára 1961'27, nyomdászamlára 3000'—, bekötési táblákra 360'— (összesen 8169'13), szaktanfolyamra és kiállításokra 687'31, szaklapokra 109'04, pályadíjakra 105'—, helyiségre 281'08, tagsági jegy és alapszabályok stb. nyomtatására 83'—, tiszteletdíjak, adományok, újévi ajándék és koszorura 449'70, adminisztráció és portó kiadásokra 216'40, mulatásagokra 3449'88 korona. Egyenleg: készpénz az év végén 563'52, 10 darab hitelszövetkezeti részjegy 100'—, Gutenberg-szoboralap 1207'47, Ács Mihály-alap 522'88 korona, összesen 15.938'40 korona.

Nyilvános köszönet. Körünk február 10-iki estélye alkalmából tiszteletjegyeiket megváltották: Gold-

zieher Géza 20.—, Pátria-nyomda 10.—, Zilahi Simon 10.—, Klein Ferenc és Társa 6.—, Blockner I. 5.—, Ferund-Barát-ügynökség 5.—, Gleismann E. T. 5.—, Kaufmann Gyula 5.—, Kertész József 5.—, Pallas-nyomda 5.—, Lorilleux Ch. festékgyára 4.—, Szügyi Ferenc 4.—, Vendéglős tévedése a kristályviznél 4:20, Müller testvérek 3.— korona. Összesen 91:20 korona, mely összeget továbbképző szaktanfolyamunk költségeire fordítjuk.

Havi ülés 1912 február hó 2-án. Elnök igazolt távolléte folytán — megbizásból — Schornstein Jakab üdvözlő a szép számban megjelent szaktársakat s a havi ülést megnyitja. Elnöklő felkéri Pavlovsky J. Alajos szaktársát előadásának megtartására. Pavlovsky szaktárs a grafika mai állapotáról s a jelenben kultivált irányról tart érdekes előadást, hangsúlyozván, hogy ez még nem lévén teljesen kiforrott, tisztulása vár. Hosszasabban szól az elmúlt irányzatokról s azoknak eredetét a lipcei irányzatra vezeti vissza s részletesen vázolja s példákkal mutatja be az egyes irányok jellegét és fejlődését egész az iparművészeti irányzatig. Előadásának végzetével a hallgatóság megéljenzte az előadót. Elnöklő a jelenlévők és a Kör nevében is megköszöni az előadó fáradozását. — Szakkérdés nem nyújtott be. — Pénztáros jelentése tudomásul szolgál. — A havi ülés a pénztáros és elnöklő buzdító beszédei után véget ért.

Választmányi ülés 1912 január 25-én. Jelen vannak: I. és II. elnök, pénztáros, titkár, I. gazda és 13 választmányi tag. Igazolva távol: elnök, II. titkár, II. gazda, ellenőr, Schornstein Jakab, Preusz Mór, Burgheim Károly. Elnök igazolt távolléte folytán I. elnök nyitja meg az ülést s felolvastatja Werth Lászlónak és Stalla Mártonnak választmányi tagságukról lemondó leveleit. A választmány a lemondásokat tudomásul veszi s a következő póttagok behívását elrendeli. Titkár ismertet a szervezet vezetőivel a Szakkör érdekében való agitációt illető megállapodásokat s kéri, hogy a választmány három megbízottat küldjön ki a legközelebb megtartandó összbizalmiférfi-értekezletre. A választmány a bejelentést tudomásul veszi s a bizalmi-értekezletre I. elnököt, titkárt és pénztárost küldi ki. — Titkár indítványára a választmány Bozók Istvánt bizza meg, hogy a Kört a Magyar Nyomdászati jubileumán képviselje s a jubiláló szaklapot a Kör nevében üdvözölje. — Szerkesztő jelentése a Grafikai Szemle hirdetéseiről tudomásul szolgál; a januári számnak nagyobb terjedelemben való megjelentetéséhez a választmány, hosszabb vita után, hozzájárul. — Pénztáros jelentése a Grafikai Szemle anyagi helyzetéről, illetve kiadásairól, tudomásul szolgál. A választmány — pénztáros indítványára —

tüznének ki: ezért a Szentés és Vidéke politikai lap bátran versenyezhetne. A bemutatott két hirdetés mellett láthatják az olvasók, hogy ilyen kedvező szöveggel milyen jóhatású hirdetést lehet előállítani. Ehhez pedig nem kell művészember vagy elsőrangú mester-szedő; megszedheti azt úgy egy jó sorszedő is, aki szakmáját kellőképp megbecsüli és némi izléssel és szaktudással bír. Szomorú látvány e

lappéldány és szívem is elszorul a látásán, talán meg is repedne, ha a lapkiadó nyomda és szakszemélyzete nem gondoskodtak volna oly hibákról is, melyek az ember nevető idegeit is működésbe hozzák. — Teljesen elegendő, ha csak egy hasábrészletet mutatok be annak illusztrálásául, hogy a nevezett lap tördelője a „Gummi és halhólyag különlegességek“-re valószínűleg a házasulandók figyelmét óhajtotta felhívni, mivel a két hirdetés közé nem tett elválasztó vonalat, sőt mind a kettőt körzethöz összeállított szalagokkal foglalta egybe. Ezenkívül még sok hasonló hibát (eltördelés, sorrelválasztást stb.) láthatunk.

Gummi és halhólyag ujdonságok!

KELETI J. orvos-sebészeti
műszer és
gummiárnyak gyára

Budapest, IV., Koronaherczeg-utca. 17. Pr.

Alapított 1879. Telefon 13—7g

Képviselet minden városban magas jutalékkal felvesz.

— Sok száz vagonos hölgy óhajt férjhez menni. (Keresztény hajdon 200,000
márka kath. özvegy 80,000 korona, fiatal független zsidó hölgy 300,000 korona vagyonnal stb. stb. csakla komoly szándékú irak (vagy on, állás, vallás mellé es) kapnak díjtalan felvilágosítást. SCHLESIN GER-KILEDYN 1

No de a nyomda hirdetése sincs külön hatással a szakemberre. Izléses és olcsó nyomtatványok előállítását és gyors szállítását hirdeti. Az olcsóságot még csak elhiszem, de „izléses“ nyomtatványokkal kérkedni, ilyen lapban — enyhén szólva — arcátlanság.

* * *

6. Lapunk jelen számának egyik mellékletén bemutatom a Nemzeti Sport Klub táncestélyi meghívóját, mely roppant feltűnő (hét szaktárs külön-külön ajánlotta figyelmembe) és szenzációs. Tervezője — nem tudtam kinyomozni, hogy kicsoda az illető — valóban nagyon izléstelen „művet“ produkálta. Sajnos, hogy a meghívónak csak az első oldalát mutathatom be, mert lapunk anyagi helyzete nem engedi meg azt a „fényűzést“, hogy ilyen páratlan „művészettel“ megalkotott „mű“ 2., 3. és 4. oldalát is bemutassam. Elég, ha magyarázatul annyit jegyzek meg, hogy a meghívó 2—4. oldalain a diszelnökség, hölgybizottság és rendezőség névsora van lenyomtatva ugyanazokkal az írott betűkkel (s ugyanolyan tömören), amilyenek a bemutatott első oldal végén láthatók. De a hat sort látva, mindenki elképzelheti, milyen gyönyörű képet nyújt és mennyire olvasható a három oldalra terjedő névsor. Alig hihető, hogy akadt volna valaki, aki végigsilabizálta s nem fájdult meg a szeme. Okosan tette volna a Nemzeti Sport Klub vezetősége, ha a meghívó kibocsátása előtt néhány hónappal a Klub kebelében egy látószerv-erősítő és fejlesztő osztályt alakított volna, hogy tagjai, illetve a meghívandó közönség valamelyes látószerv-erősítő gyakorlatok útján szemévilágát kellőképp megerősíthette volna egy ilyen „vakító“ tünemény ellen. Ugy vélem, látott már a Nemzeti Sport Klub vezetősége is szép meghívókat, amelyeknek szövege szedésről nyomódott s ha ezek közt nem talált művészi igényeinek megfelelőt, úgy bizott volna meg egy oly rajzoló a meghívó megírásával, aki izléssel, tudással és betűvetési készséggel is rendelkezik, mert — elismerjük — nagyon szép, nagyon művészi dolgokat lehet betűírás vagy betűvetéssel produkálni, de ennek elengedhetlen feltétele az, hogy az íróeszközt avatott kezű és jó izlésű ember vezesse. A meghívó eredetije mellett bemutatom annak szedésbeli megoldását, ám hasonlitsák össze, melyik a jobb és céljának megfelelőbb.

A. B. C.

Nyomatástechnikai apróságok.

Az *alapnyomat*. Részvények, váltóürlapok, takaréketéti könyvecskék hamisítását azzal akarják megnehezíteni, hogy sima vagy mintázott alapnyomatot alkalmaznak a szöveg alá. Az ilyen nyomtatványoknál sokszor megtörténik, hogy az alapnyomat nem fogja, nem veszi fel a tintát s ebből kifolyólag a nyomdának igen sok kellemtelensége támad a rendelőkkel. A felsorolt nyomtatványokat többnyire simított papírra nyomtatják, amelynek felszívó képessége igen csekély, s ennél fogva az erre nyomtatott alapnyomat nem is veszi fel a tintát. Ezt megakadályozandó leghelyesebb bolognai-krétát keverni az alapnyomat festékbe. Ötszáz gramm kész alapfestékbe körülbelül három evőkanálnyi bolognai kréta keverendő, hogy a kívánt hatást elérjük. A bolognai-kréta nemcsak a festék fényét veszi, de a nyomtatványnak alapnyomattal ellátott felületét a tintával való írásra alkalmassá teszi. f.

* * *

Viaszszal, paraffinnal vagy más zsírnemű anyaggal átitatott papírra való nyomtatás rendkívül nehéz feladatok közé tartozik, mert az erősen zsírtartalmu papír nagyon nehezen veszi fel a nyomdafestéket. Ilyenemű papírokra való nyomtatáshoz a legjobb minőségű és erős festéket kell használni, a feladó hengereket pedig úgy kell állítani, hogy azok meglehetősen dusan adják fel a formára a festéket, melyhez ajánlatos megfelelő mennyiségű fedőfehéret keverni. Amennyiben ezáltal a festék (fekete színről van szó) szürkés árnyalatot kapna, úgy egy kevés milorikék hozzákeverésével újból visszaadhatjuk a festéknek a mély fekete szint. A dus festékezésre való tekintetből, természetesen, — szárító kencével is kell keverni a festéket, hogy gyorsan száradjon; ennek dacára azonban ajánlatos a nyomtatásokat szétrakni, nehogy a nyomás lehuzódjon vagy szétkenődjön. E.

* * *

Az ütőfa (Klopfholz). Sok gépmester azt hiszi hogy a szedésformának ütőfával való leütését fizikai erejének teljes érvényrejuttatásával kell végeznie. Ez helytelen felfogás, mert az említett művelet nem lehet erőpróba, hanem inkább érzéspróba és a figyelmes gépmester a leütés közben is észveszezi a szedésforma színvonalán felül emelkedő betűket. Kisebb formáknál, különösen mesterszedéseknél nem is ajánlatos a leütést kalapács segélyével végezni, mert különben a betűk ékezetei az erős ütések folytán letöredeznek. Az ütőfa felső lapját bördarabbal kell áthuzni, hogy a fa az ütések következtében szét ne forgácsolódjék és amely az ütés élességét is letompítja. Tanácsos még az ütőfát — a használatnál — 2—3-szor papirosba csavarni, hogy a puszta fa ne jöhessen közvetlen érintkezésbe a betűk képével; ezt különösen a zihessen nyomtatott formáknál kell megtenni, nehogy a festékes ütőfa révén a forma bemaszatolódjon.

* * *

A bronzelőnyomatfesték keverésénél mindenképp előtt szem előtt kell tartani a papír minőségét és színét, mert egy és ugyanazon festék különböző minőségű és színárnyalatu papírra nem használható. A világos színű és simított papírról aranybronzhoz krómsárgát használjunk cinóberrel és egy kevés kopállakkal keverve; ezüstbronzhoz a milorikék és fehér a legalkalmasabb egy kis melegített kencében feloldott viaszszal keverve. Középsötét sima papírra való aranybronznyomás előnyomatához tömör állapotban levő ocker vagy Terra di Siena némi szárítókencével keverve: ezüstbronznál pedig milorikék és fehér, amelyhez kevés sárgát keverünk, feltéve, hogy a papír színe (pl. vörösbarna, sötétbarna) világos előnyomást kíván. Sötét színű és simított papíroknál aranybronznyomáshoz: Terra di Siena, ekkor vagy krómsárgával, egy kevés melegített kencében feloldott viasz, egy pár csepnyi viaszlakkal és szárítókencével keverve; ezüstbronznál: milorikék, fehér és krómsárga egyenlő adagolásban és egy

a szerkesztő alkalmaztatása és fizetésére vonatkozó október havában hozott határozatának érvényét áprilisig meghosszabbítja. — A szaktanfolyamokra vonatkozó jelentések tudomásul szolgálnak. — Titkár jelentést tesz a nyitrai, szegedi, aradi kassai és a karácsonyi fővárosi kiállítások lefolyásáról, valamint a magyar nyomtatványoknak Amsterdamban történt kedvező fogadtatásáról; Gondos Ignác pedig a pécsi kiállításról és annak lefolyásáról. A választmány a jelentéseket tudomásul veszi. — A Silberer-féle számlapályázat kiírásához és a megállapított feltételekhez a választmány hozzájárul. — Az oklevél ügyéről szóló jelentés tudomásul szolgál. — Pénztáros jelentései tudomásul vétetnek. — Pénztáros jelentése a táncestélyre és az építőmunkások szövetségével kötött terebmerlet felbontására vonatkozólag, valamint az Erzsébet-terem tulajdonosával megkötött szerződés elfogadását. — Ülés vége.

Pénztári kimutatás 1911. évi december haváról. Beutelt: Át hozat a mult hóról 1321:89 K, 10 darab hitelszövetkezeti részjegy 100—K, Gutenberg szobor-alap 1165:21 K, Gutenberg szobor-alap kamatai 35:26 K, Ács Mihály-alap 507:47 K, Ács Mihály-alap kamatai 15:42 K, fóp. kamatok 11:18 K, tanoncpéldányokért 12—K, tagsági díjakból 646:80 K, összesen 3816:23 K. Tagsági díjakban befolyt: Al-lamnyomda 7:80, A Nap 4:80, Athenaeum 49:80, Baptista-nyomda 2:40, Biró és Schwarz 1:80, Bercsényi-nyomda 3—, Berkovits-nyomda 1:80, Brózsza Ottó 1:80, Budapesti Hirlap 9:60, Buschmann-nyomda 6—, Egyetemi-nyomda 3:60, Egyleti tisztv. 9:60, Európa 4:20, Fráter és Társa 1:20, Franklin 51—, Franklin-fiók 4:80, Fried és Krakauer 1:80, Galitzenstein 4:20, Garai-nyomda 1:80, Globus 5:40, Grafikai intézet 3—, Hedvig Imre 1:20, Heisler és Kózl 1:20, Hungária 4:20, Hamburger és Birkholz 3—, Hedvig Sándor 1:20, Hornyánszky 12—, Jókai-nyomda 2:40, Kertész-nyomda 3—, Karcag-nyomda 1:20, Károlyi Gy. 1:20, Kellner Ernő 5:40, Klein Vilmos 2:40, Korvin Testvérek 5:40, Községi-nyomda 4:20, Légrády 13:80, Löbl D. és Fia 3:60, Löbl Mór 3—, Magyar Hirlap 3—, Markovits és Garai 1:80, Márkus Samu 5:40, Máv. menetjegy-nyomda 3—, Muskát —:60, Minerva 1:20, Otthon 1:20, Pallas 28:20, Pannónia —:60, Pápai Ernő 8:40, Pátia 24—, Pazmanium 1:80, Pester Lloyd 6—, Pesti könyvnyomda r.-t. 19:20, Posner K. L. és Fia 13:20, Radó Izor 1:80, Révai és Salamon 6—, Rigler J. Ede 6—, Roth J. 1:80, Rózsa K. és neje 4:20, Schmidl-nyomda 1:20, Schulhof-nyomda 7:20, Stúdió-nyomda 1:20, Stephaneum 19:80, Székesfőv. házi nyomda 25:80, Schlesinger-nyomda 1:20, Tolnai Világlapja 2:40, Turul-nyomda 1:20, Thalia-nyomda —, Uránia 3—,

Világosság-nyomda 27.—, Várnai-nyomda 3'60, Weisz Adolf 1'20, Wodianer F. és Fiai 7'20, Vidékről: Temešvár 24.—, Szamosújvár 4'80, Nagybecskerek 3'60, Eperjes 4'80, Turócszentmárton 6'60, Kassa 14'40, Liptószentmiklós 4'20, Szolnok 6'60, Győr 16'80, Selmecbánya 6.—, Máramarosziget 7'20, Nagykanizsa 18.—, Szombathely 7'20, Keszthely 2'40. — Egyesektől befolyt 33.—. Összesen 646'80 K.

Kiadás: Törlesztés a Szemle nyomdászamlájára 500.—, bekötési tábláért 360.—, szerkesztő fizetése és portóköltsége 157'12, decemberi Szemle-expedició 102'08, pályadíjakra 105.—, pécsi és nyitrai kiállítások költsége 61'18, karácsonyi kiállítás 35'16, pénzbeszedők tiszteletdíja 70.—, szaktanfolyamra 19'86, adminisztráció, portó, okmánybélyegek 17'97. K. Összesen 1428'37 korona. Készpénz e hó végén 563'50, 10 darab hitelzövetkezeti részjegy 100.—, Gutenberg szobor-alap 120'47, Ács Mihály-alap 522'89 K. Összesen 3816'23 korona.

Tagsági forgalom 1911. december havában. Beléptek a Körbe: Vig Gyula (Adám), Gyárfás István, Kovács Lajos (Eperjes), Góschy Mátyás, Kovács Jakab, Malatinszky János, Balogh Kálmán, Kacsor Lajos, Kurz Rezső, Schwegel Ferenc, Virág Sándor, Mór János, Szelezky Vilmos (Pátria), Kalmovits Ferenc (Kassa), Neuner Manó (M. Hirlap), Ellenbogen Salamon, Klein Ignác (M.-Sziget), Lédeler Gyula (Berkovits). Hátralék miatt törölendő 67 tag. A hó végén 12 tiszteletbeli, 1478 rendes, összesen 1489 tag.

MELLÉKLETEINKRŐL

Jelen számunk mellékletei: Mutatvány a Jaurnik-féle emlékkönyvből, nyomtatták Faltusz Ede felügyelete mellett a Schulhof-nyomdában. — Meghívó, szedte Kún Kornél, nyomtatta Kis Kálmán a Világosság-nyomdában. — Körlevél, Fekete Béla munkája, Károlyi-nyomda. — Két cégjegy, levélpapíros, körlevél, két cimlap és két meghívó. Biró és Schwarcz-nyomdában nyomták: Kollazeik József és Breuer János.

SZERKESZTŐI POSTA

Arad. A beküldött nyomtatványok bírálatát a legközelebbi számban hozzuk.

Kassa. A február 16-ára ígért jelentést a mai napig nem kapjuk meg. Üdv.

Sz. J. Ilyen tárgyú cikkeket helyszüke miatt sem közölhetünk. De egyéb okok miatt sem.

A Magyarországi könyvnyomdászok és rokonszakkabeliek szakköre kiadása. Felelős szerkesztő: Wanko Vilmos. Világosság könyvnyomdara. nyomása, Budapest VIII., Conti-utca 4

kevés feloldott viaszszal keverve, alumíniumbronz használata esetén a kékből csak keveset szabad belekeverni s néhány csepp szárító-kencét is veszünk a fenti keverékhez. Szükséges még megjegyezni, hogy az előnyomat festéknek kiváló fedőképességűnek és erős kenében dörzsöltnek kell lennie, hogy tapadó erejét fokozhassuk. A bronzpor sima papiroknál igen finom legyen: a durvább papírneméknél viszont durvább szemcséjűt használjunk, mert ez esetben több festékkel kell végezni az előnyomást s ennek folytán a finom bronzport elnyeli a dusan leadott festék.

G.

A könyvnyomtató munkaköréből.

Az öntödék által a kenyéírásokhoz szállított idegen ékezetű betűket ne osszuk a szekrények felesleges oldalrekeszeibe, hanem felszedve s kartonszeletekkel megrikítva, dobozfenékszerű papíralátéttel kössük ki azokat; így a szedésnél csiptetővel első pillanatra kiemelhetők a szükséges betűk, az osztásnál is könnyen visszarakhatók, míg a szekrényben csak hosszas keresés után találhatók fel. Amellett a szekrények elfisselését is elkerüljük, mivel osztásnál vajmi ritkán szoktak ezek kijelölt helyükre visszakerülni. A szekrények ezen oldalrekeszei így is akárhány nyomda depójával vetekeznek, hol apró léniadarak, kizárások, verzálisok stb. tarka összevisszaságban vannak egy nem éppen vékony porréteg alá temetve.

St—rz.

***

Barázdás ürtöltőket szabadalmaztatott a wieni Poppelbaum-öntöde, melyek azt a célt szolgálják, hogy a vele körülhatárolt szedéstesteket kikötött állapotban lehessen a zárókeretbe szorítani és így nyomni, A Poppelbaum-féle két cicerós öntött ürtöltők egyik oldalán egy 24 pont széles és 14 pont mélységű barázda vonul végig, melyben a zsinórt a szedés köré csavarjuk; ez a barázda elég nagy a zsinór felvételére, úgy hogy az ürtöltők teljesen összeillenek. Gépben végzendő korrekúra-javításoknál azonban le kell oldani a zsinórt. Használatuk főleg gyakran nyomás alá kerülő álló szedéseknél, de más munkáknál is előnyös, mivel a gépek gazdaságosabb kihasználását előmozdítják. Ilyen ürtöltőket egyébként már évek óta gyártanak németországi betüöntödék is.

St—rz.

***

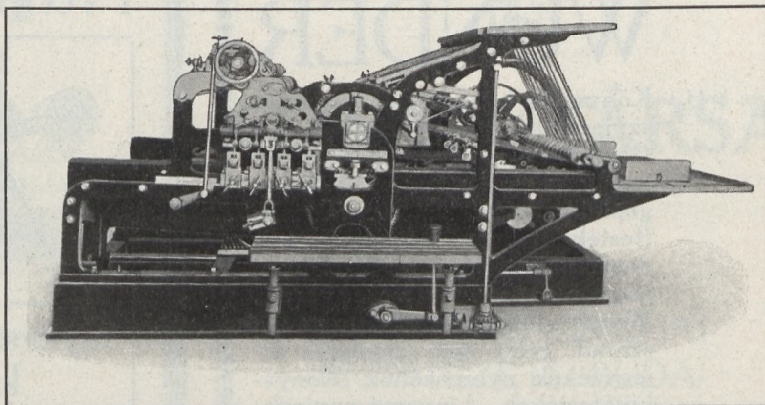
Gutenberg-nyomatok. Mint tudjuk, Gutenberg a biblianyomtatás megkezdése előtt művészetét előbb kisebb nyomtatványokon kipróbálta. A párisi nemzeti könyvtárban lévő 1450-ből származó donatusok, az 1454-iki rendeletek, a törökök elleni óvások 1454-ből, valamint az 1456-iki naptár a bibliát megelőző első nyomtatványoknak tekintettek; általában elterjedt vélemény volt, hogy az 1450. éveknél régebb keletű terméke nem maradt a könyvnyomdászatnak. Ezen felfogás ma már azonban megdőlt, minthogy utóbbi időkben régebb keletű Gutenberg-nyomatokat fedeztek fel. Így a wiesbadeni országos könyvtárban a schönaui zárda kéziratai között találtak egy naptárrészt, mely az 1448. évre szól és így 1447-ben nyomtatott. Ez egy 60 cm. széles, 50 cm. magas nyomat. Betűi a párisi nemzeti könyvtárban őrzött donatusok betűivel azonosak és így megdőlt amaz állítás, mintha e donatusok nem Gutenbergtől származnának. E naptártöredéknél is régebb keletű a mainzi Gutenberg-házban őrzött és a gyűjtemény legértékesebb tárgyát képező német költemény lenyomata. Ez még 1447 előtti időkből származik. A rajta látható és füzéstől eredő öltések nyoma arra enged következtetni, hogy okmányok bekötésére használták fel. Első oldala kifelé, második oldala pedig befelé volt fordítva, így a második oldal jó állapotban maradt, míg az első oldal por és más behatások által nagyon szenvedett. Hogy ennél is régebb Gutenberg-nyomatok létezzenek, valószínű, bár bizonyos, hogy első kísérleti termékeit a mester, mint ki nem elégitőket, megsemmisítette.

St—rz.

WÖRNER J. ÉS TÁRSA

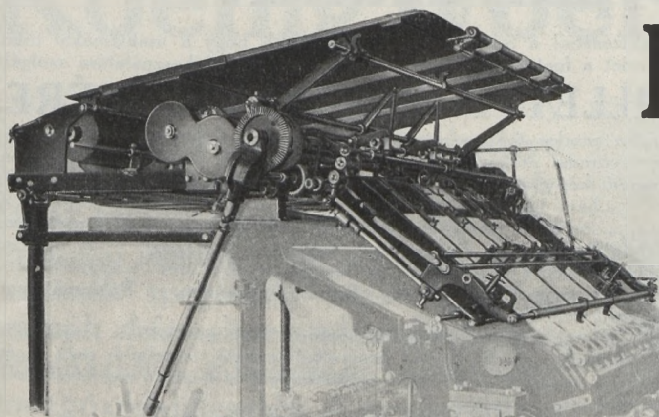
GÉPGYÁRA / BUDAPESTEN

Könyvnyomdai gyors-sajtók vasuti rendszerű menettel. Könyvnyomó gyorsajtók két- és négy-pályás görgő-járáttal. Kromótipiai gyorsajtók rövidített ivkivezetőkkel és gyűrűs kirakódob segítségével. Kétfordulatu gyorsajtók előlkirakóval. Könyvnyomdai gyorsajtók görgő-pályával. Könyvnyomdai kézisajtók és könyvkötészeti gépek

Körforgó nyomógépek ujság- és illusztrációnyomásra, meghatározott és változtatható ív nagyságok számára készülnek.

Az éjjeli női munka megszüntetése alkalmából fontos!

ROTARY

ÍVBERAKÓ- KÉSZÜLÉKET

a bel- és külföldi nagyobb nyomdák üzemében eredményesen alkalmazzák az egy- és kétoldali berakáshoz, mivel ezek a gyorsajtók teljes kihasználását lehetővé teszik, miután a papír a gép működése közben is felrakható. Minden gyorsajtóhoz hozzászerezhető. Teljesítő képessége 4000 ívig óránként.

SCHROEDER, SPIESS & CO G. M. B. H. LEIPZIG
KÉPVISELŐ: TANZER MIKSA, BUDAPEST, VII, AKÁCFA-UTCA 50. TELEFON 13-70

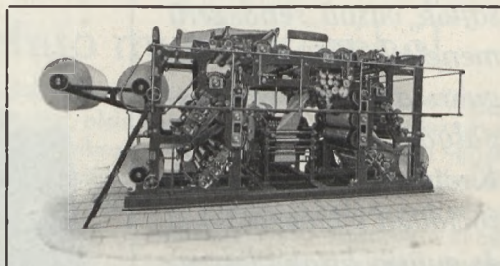
BERLINI KŐ- ÉS KÖNYV- NYOMDAI FESTÉKGYÁR

HANS WUNDER

G. m. b. H. Könyv- és könyvnyomdai, fekete és színesfestékek. Legjobb minőségű Germania-hengeranyag bármely rendszerű gép számára (körforgógéphez is). Különlegesség: Gloria, (festékpótanyag), a festék lehúzó-dását megátolja. Fénykék Perga, nagyon elterjedt s szívesen veszik. Wunder-fekete, fénylik és gyorsan szárad, ezért igen ajánlatos árjegyzékek nyomásához. Könyvkötőfestékek. Átnyomó-papírok: Rekord, berlini és transparent

VEZÉRKÉPVISELŐSÉG ÉS EGYEDÜLI RAKTÁR:
GOLDSTEIN ADOLF, BUDAPEST
VII, KAZINCZY-UTCA 32. SZÁM. TELEFON 23-41

Maschinenfabrik Augsburg- Nürnberg A.-G.

Gyorsajtók és nyomdai
körforgógépek

Képviselő Magyarország és Ausztria részére
POLACSEK JÓZSEF
WIEN, IV. BEZ., BELVEDEREGASSE 3.

Felhívás pályázatra!

Silberer Adolf kő- és könyvnyomdai szaküzlet megbízásából a Szakkör szakbizottsága — hogy a szaktársakat fokozottabb szakbeli tevékenységre buzdítsa, pályázatot hirdet a fentnevezett megbízó cég mindennapi használatára szolgáló

SZÁMLA SZEDÉSÉRE ILLETVE MEGTERVEZÉSÉRE,

mely pályázaton a Könyvnyomdászok Szakköre minden rendes tagja résztvehet. — Pályázati feltételek a következők:

1. A számla szövege: „Silberer Adolf kő- és könyvnyomdai szaküzlet. Fachgeschäft für Buch- und Steindruckereien. Budapest, VII., Akácfa-utca 45. Telefon 152-II. Elsőrendű képviseltek. Erstklassige Vertretungen. Budapest..... — Számla — Rechnung. — Für.....részére ..... — .....havi időre, vagy készpénzfizetés mellett a számla keltétől 30 napon belül .....% engedmény. Ziel .....Monate, ... oder bei Barzahlung innerhalb dreissig Tagen nach Ausstellung der Rechnung .....% Sconto. — Fizetendő és perelendő Budapesten. Zahlbar und klagbar in Budapest. — A táblázat fejében az első rovatban: Darab — Stück; a másodikban: Kilo; a harmadik az áru megnevezésére, üres; a negyedikben: K; az ötödikben: K. — Felszólamlások az áru vétele után csak 8 napon belül vétetnek figyelembe. — Reklamationen werden nur innerhalb 8 Tagen nach Empfang der Waren berücksichtigt.“

2. A pályaművek a megbízó cég által képviselt D. Stempel-féle frankfurti betüöntöde által gyártott és forgalomba hozott betü- és diszitőanyagból szedendők illetve tervezendők; rajzolt diszítés nem alkalmazható, legfeljebb csak a cég monogramja oldható meg rajzilag. Megjegyzendő, hogy a nevezett betüöntöde mintakönyveit a megbízó cég a pályázók rendelkezésére bocsátja, amennyiben azok ilyen kéréssel hozzá fordulnak.

3. A számla papírjának nagysága: szélességben 23 centiméter, magasságban 29 centiméter.

4. A megadott szövegen és méreteken változtatni nem szabad; a pályázóknak egyébként is szorosan kell alkalmazkodniuk a feltételekhez és kikötésekhez.

5. Teljes és tiszta kiviteli vázlatokkal is lehet pályázni, de azok csak az esetben vétetnek figyelembe, ha a fenti feltételeknek mindenben megfelelnek; az ilyen vázlatoknál a pályázóknak jelezni kell azon írásfajt és diszitőanyagot, amelyből a vázlat kiszedését kívánják.

6. A számla legfeljebb két színben tervezendő; alapnyomat és dombornyomat mellőzendő.

7. Pályadíjak: az első díj 60 korona, a második díj 30 korona, a harmadik díj 20 korona, a negyedik díj 10 korona.

8. A pályadíjak a viszonylag legjobb pályaműveknek ítéltetnek oda s okvetlenül kiadatnak, feltételezve, hogy a díjak összegével és számával arányban álló mennyiségű pályamunka érkezik be.

9. A pályaművek idegen kézírással címezve, jeligével és a pályázó nevét magában rejtő jeligés levélkével ellátva 1912. évi március hó 25-éig küldendő be a Grafikai Szemle szerkesztőségébe (VIII., Conti-utca 4, Világosság-nyomda).

10. A pályaműveket a szakbizottság a legrövidebb időn belül elbírálja s a bírálatot és a pályanyertes munkákat a Grafikai Szemlében leközi. — A szakbizottságnak jogában áll a pályadíjat nem nyert pályamunkákat is reprodukálni

CS. ÉS KIR. UDVARI BETÜÖNTÖDE,
RÉZLÉNIAGYÁR ÉS VÉSŐINTÉZET

BRENDLER KÁROLY ÉS FIAI

WIEN, VI. BEZ., MILLERGASSE 23.
Szállít teljes nyomda- és tömöntöde-berende-
zéseket a legmodernebb anyaggal a legolcsóbb
és legkényelmesebb fizetési feltételek mellett

Magyarország és az összes Balkán államok
vezérképviselője:

Kubinyi János, Budapest, V. ker., Erzsébet-
tér 15. szám, I. emelet. (Marokkói ház.)

Költséglőirányzatokat és mintalapokat kész-
séggel díjmentesen rendelkezésre bocsájtunk

KLISÉK: AUTOTIPIA,
KROMÓTIPIA, FOTO-
TIPIA ÉS FOTOLITO

KÖNIG ÉS TÁRSAI

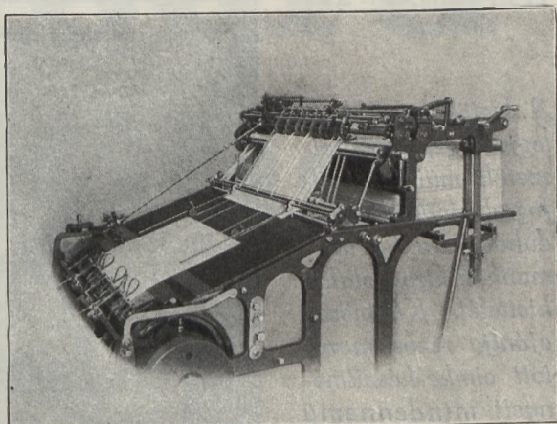

FOTOCINKOGRAFIAI
MŰINTÉZETE, BUDA-
PEST, VII. KERÜLET,
WESSELÉNYI-U.54.SZ.
TELEFON-SZ.: 127-65

MINTÁK ÉS VÁZLATOK DIJTALANUL

Koenig ívberakójának

előnyei: könnyű kezelés; csekély
erőszükséglet, miután légszivattyu
nélkül működik; az összes papir-
fajták feldolgozásához alkalmas; ön-
működő asztalemelés a papírvastag-
ságának megfelelő külön beállítás
nélkül; kényelmes alakváltoztatás;
önműködő kikapcsoló szerkezet;
mozgó oldalilleszték. A gyakorlatban
kitűnően bevált és kiváló használ-
hatóságát elterjedtsége bizonyítja.

Koenigs Bogenanleger
G. m. b. H.
**Maschinen-
fabrik Guben**

Képviselő Magyarország és Ausztria részére

HUBER RAIMUND

a cs. k. keresk. törvényszék hites szakértője és becslője
WIEN V.2. SCHÖNBRUNNERSTRASSE 122
TELEFON-SZÁM (INTERURBAN) 5866.

LEGRÉGIBB GYORSSAJTÓGYÁR AZ
EGÉSZ BIRODALOMBAN. ALAPITVA
1848. GYÁR: MÖDLING. WIENI FŐK-
TELEP: III, WEISSGÄRBERSTR. 22—24.

Mödlingi Gyorssajtógyár

ezelőtt Kaiser L. Fiai R.-T. Budapesti
főktelep: VII, Akácfa-utca 13. sz.

Magyarországi képviselő: Első
Magyar Betűöntőde R.-Társ.
Budapest, VI, Dessewffy-utca
32. szám. Telefon-szám 23-70.

Egyszerű könyvnyomdai gyorsajtók vasuti
és körmozgású menettel. Kromó- és auto-
tipia-gépek frontkirakóval vagy anélkül.
Rapid-gyorsajtók görgőjarral. „Doppel-
rapid” Miehle-rendszerű kétfordulatu gyors-
ajtók. Különleges körforgógépek gyártása.
Tökéletes kivitel, gyors és igen könnyű járás.
Különböző új és javított gépek nagy raktára.

WALDMANN FERENC

BUDAPEST, V,
FALK MIKSA-U.13

PAPIRGYÁRI RAKTÁR

CÉGJEGYZŐK: ACZÉL
MÁRTON, BILD LIPÓT.
TELEFON INTERUR-
BAN 96—19 ÉS 142—51

Állandó nagy raktár a nyomdászati
szakmában előforduló papirban. Több
előkelő papirgyár lerakata. Különleges-
ségek: különféle boríték- és levélpapír,
kromó-, illusztrációs nyomó- és könyv-
papirokból. Kívánatra papírmintákat
azonnal küldünk ingyen és bérmentve

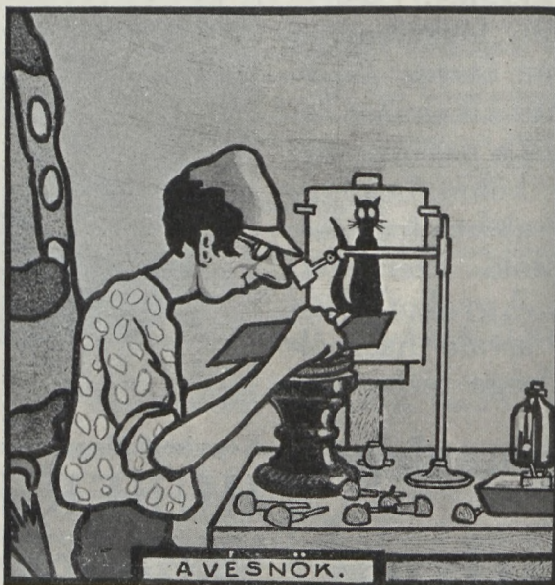
HERBST S. FOTOKEMIGRAFIAI MŰINTÉZET

Budapest, VIII, Bezerédi-u. 19 (saját ház)

TELEFON-SZ.: 424

*A legtökéletesebb és
legjobb gépekkel fel-
szerelt műintézet el-
fogad minden a repro-
dukáló szakba vágó
munkák kifogástalan
kivitelét. Különösen
ajánlja rézbe mara-
tott címke-készítme-
nyeit mindennemű
ipari célokra.*

Különböző klisék
ipari célokra
raktáron

TELEFON-SZ.: 424

*A vésnök is komoly
legény,
Javítgat a kép tetején.
Valósággal nagy
szerencse:
Kéznel van a lupa-
lencse.
Igy igazgatnak a
képen,
Herbst S. klisé-
műhelyben.*

Figyelmeztetjük
ciklus-
hirdetésünkre

BEIT & Co
HAMBURG

**DRUCKFARBEN
 FABRIKEN**

FŐKÉPVISELET ÉS ÁLLANDÓ RAKTÁR
MÜLLER TESTVÉREK
 BUDAPEST, V, SÓLYOM-UTCA 13. SZÁM

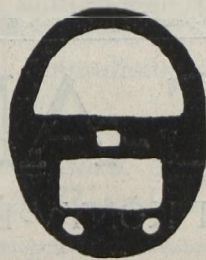

**KLISÉKET
 KÉSZITŐ
 MŰINTÉZET**

WOTTITZ MANFRÉD

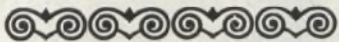
Budapest, VI, Eötvös-utca 48. Telefon 18-99.
 Dombornyomásokhoz való stanznik, fototipiák,
 kemigrafiák, autotipiák, klisék három- és négy-
 színű nyomáshoz. Fényképfelvétel házon kívül

Bernhard Antiqua

Schriftgießerei **FLINSCH** Frankfurt a. M

HENGERÖNTŐ-MŰHELY LAPOS ÉS KÖR-
FORGÓ-GÉPEKHEZ. OLCSÓBB ÉS JOBB
AZ OTTHONI ÖNTÉSNEŁ

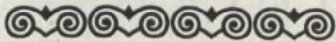

Első magyar könyv-
és könyomdai festék-
és hengeranyag-gyár

Berger és Wirth

Budapest IX, Márton-
utca 19. Telefon 56-64

Ujság-, diszmű-, illusztráció-,
mű- és mindenfajta színes
festékek, kenécek, bronzok a
grafikai iparágak számára.
"Bianka", "Patent" és "Vik-
toria" hengeranyagok koc-
kázott és sima táblákban.

TÖRZSGYÁR: LIPCSE. FIÓKGYÁRAK:
BARMEN, BERLIN, SZENTPÉTERVÁR,
FLORENZ, PÁRIS, LONDON, NEWYORK

HERMANECI PAPIRGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST VI, GYÁR-U. 38

GYÁRT: FINOM, FAMENTES
IRODAI ÉS MERITETT, RAJZ-
ÉS SZÍNES PAPIROKAT, STB.
ROTÁCIÓS PAPIR GYÁRTÁSA

AUTOTIPIA
FOTOTIPIA

FOTOLITO-
GRAFIA

TELEFON 679

Készít horgany- és rézmaratásu kliséket a legszebb kivitelben. Házonkivüli felvételeket, ugymint építmények, gépek, tájképek, festmények és iparművészeti tárgyakról a legjutányosabb árak mellett.

TELEFON 679

LESSING-ANTIQUA

MINT KÖNYV- ÉS CÍMIRÁS ELSŐRANGU!

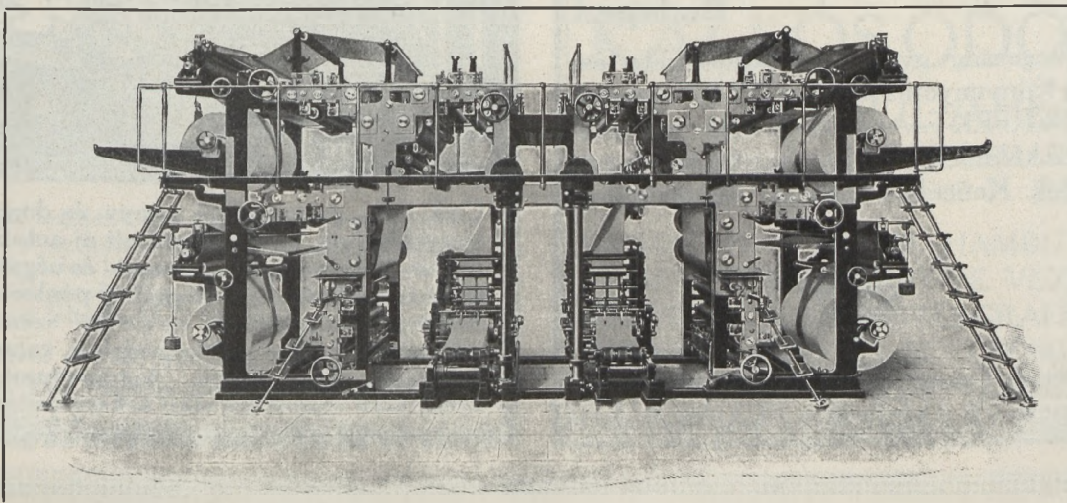
WILHELM WOELLMER'S

BETÜÖNTÖDÉJE ÉS RÉZLÉNIAGYÁRA / BERLIN SW 48

VOGTLÄNDISCHE MASCHINENFABRIK A-G

PLAUEN I. V.

EURÓPA LEGNAGYOBB KÖRFORGÓGÉPGYÁRA

Legnagyobb munkaképességű 64 oldalas négy-
tekerces, teljesen szalagnélküli körforgógép

64, 60, 56, 52, 48, 44, 40, 36, 32, 30, 28, 26, 24, 22, 20, 18, 16, 14,
12, 10, 8, 6, 4 és 2 oldalas hirlapok nyomtatására és hajtogatására.

*Ezen körforgógép-típusból eddig 24 darab részint szállítottott,
részint megrendelés folytán építés alatt áll.*

Az utolsó öt év alatt 60 darab

négy- és kéttekerces körforgógép, 64 illetve 32 oldalas
lapok nyomtatására szállítottott, illetve megrendelés foly-
tán épülőfélben van. Felülmúlhatatlan teljesítőképesség!

*Mindenféle körforgógépek gyártása újság-, illusztráció-, mű-, jegy- és
hasonló nyomtatványok nyomtatására. A legmodernebb öntödei beren-
dezések. Kompletts gyorsöntőgép Rotoplate. Hajlító- és adjusztálógépek*

Számítások és árvetések készséggel adatnak. Képviseelő Magyarország és Ausztria részére
PAUL KEIL, WIEN XVIII₁, WÄHRINGERSTRASSE 135

Gleitsmann

Brüsszeli világkiállítás-
son 1910: Grand Prix.
Turini világkiállítás-
on 1911: versenyen kívüli
jurytag.

E. T.

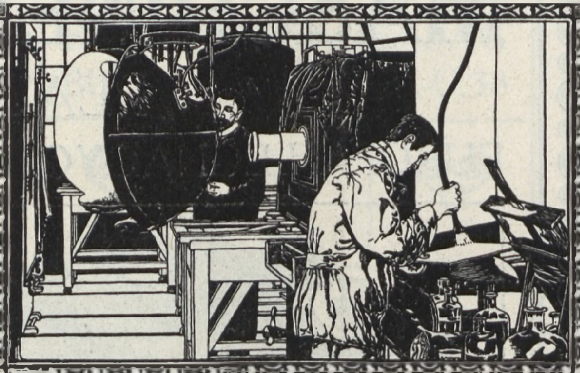
könyv- és
könyomdai festégyárak
Budapest

Különlegesség: gyorsan száradó fekete fes-
tékek. Könyvnyomáshoz: CITO. Könyomás-
hoz: PERFEKT. A festékek több minőség-
ben és különféle árakban kaphatók. Színes
festékek. Kencék. „Saxonia“ hengeranyag.

Képviseli: Tanzer Miksa, grafikai szaküzlet
Budapest, VII, Akácfa-utca 50. Telefon 13-70

C. ANGERER ■ SÜRGÖNYCIM ■
CANGERER WIEN
& GÖSCHL, WIEN XVI.
CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI UDVARI
FOTOKEMIGRAFIAI MŰINTÉZETE

Cink-, réz-, és acélklisék könyv- és dombor-
nyomásokhoz. Szabadalmazott új autotipiai
eljárás. Művészi kivitelű három- és négyszin-
nyomású klisék. Fotolitografiai péplevonat.
Rajzanyagok gyártása, és pedig: szemcsé-
zett rajzpaper köre való lehúzáshoz, valamint
karcpaper, kréta és tus. Autogravurok, új
nyomtatási eljárás művészi sokszorosításhoz

MODERN KÖNYVKÖTÉSZET ÉS ARANYOZÓ MŰINTÉZET

KLEIN FERENC ÉS TÁRSA

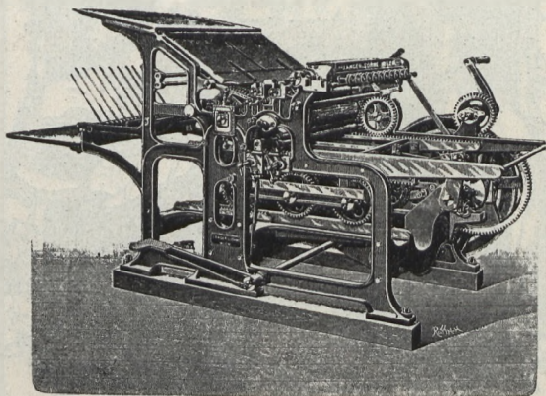
BUDAPEST, VI, DESSEWFY-UTCA 43. SZÁM. TELEFON 54-46

Admiral! Utolsó újdonság!

*A legsikerültebb betűöntődei termék! Előkelő
metszése és formája miatt rendkívül hatásos!*

*Wilhelm Woellmer's betűöntődéje
és rézlénia gyára : Berlin SW 48*

GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE
Josef Anger & Söhne
 WIEN-HERNALS, HAUPTSTR. 122

Szállít legújabb és legjobb szerkezetű gépeket könyv- és könyomdák, papírgyárak, könyvkötők, üzleti könyveket készítő gyárak, dobozgyártók részére legolcsóbban s a legkedvezőbb fizetési feltételekkel. Magyarországi képviselő

Silberer Adolf, grafikai szaküzlet Budapest, VII, Akácfa-utca 45. Telefon 152-11

GRAFIKAI
 SZAKÜZLET

S
 KALLÓS ÖDÖN
 BUDAPEST
 VI, VÖRÖSMARTY-
 UTCA 69-71. SZÁM

GENZSCH & HEYSE HAMBURG-
 MÜNCHEN BETÜÖNTÖDE VEZÉR-
 KÉPVISELŐJE. AZ ÖSSZES GRAFIKAI
 SZÜKSÉGLETEK LEGOLCSÓBB ÉS
 LEGJOBB BESZERZÉSI FORRÁSA

**ZELINKA ÉS
 HALBROHR**

Szállít különféle papírlemezket könyvkötészeti és technikai célokra minden minőségben s nagyságban

BUDAPEST, SOROKSÁRI-ÚT
 37. SZÁM. TELEFON-SZ. 57-48

Szállít géptisztító rongyot mosva és fertőtlenítenve. Vesz papírhulladékot papírgyártási célra.

BERTHOLD H.

Kizárólagos vezérképviselőség Magyarországon és a Dunai tartományok részére

RÉZLÉNIAGYÁR ÉS BETÜ-
 ÖNTÖDE RÉSZVÉNY-TÁRS.
BERLIN SW

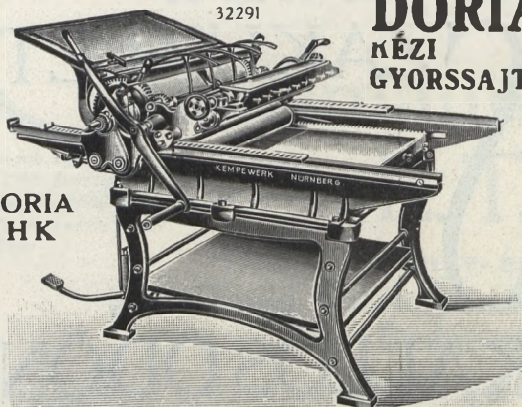
PUSZTAFI ZSIGMOND • BUDAPEST V AKADÉMIA-UTCA 20

Korrektúra-, chemigrafiai próbanyomatok, plakátok, különlenyomatok a mindennemű alkalmi munkák készítésére legalkalmasabb és legelterjedtebb nyomóhengeres kézisajtó a

32291

DORIA KÉZI GYORSSAJTÓ

DORIA
GHK

A „Doria” kézisajtók méretei és árai: **Festékező szerkezet nélkül:**
 „Doria” H A asztal 530×700 mm., szedés 510×680 mm. 660 M.
 „Doria” G H A „ 780×1000 „ „ 750×970 „ 975 M.
Önműködő kombinált asztal- és hengeres festékező-szerkezettel, öntőpalackkal, lábitóval az ivfogók felnyitására, berakó- és kirakó-deszkával:

„Doria” H F asztal 530×700 mm., szedés 510×680 mm. 885 M.
 „Doria” G H F „ 780×1000 „ „ 750×970 „ 1150 M.

Hengeres festékező-szerkezettel, festéktartóval, kettős festék-szabályozóval és önműködő festékdörzsozással:

„Doria” H K asztal 530×700 mm., szedés 510×680 mm. 1075 M.
 „Doria” G H K „ 780×1000 „ „ 750×970 „ 1375 M.

Kempewerk-gépgyár, Nürnberg

Különlegességei: tömöntődei, chemigrafiai és galvanoplasztikai gépek és a nyomtatóiparban használatos mindennemű vasanyagok. Magyarországi képviselő: **GOLDSTEIN ADOLF** grafikai szaküzlet, Budapest, VII. kerület, Kazinczy-utca 32. szám. Telefon 23-41.

MŰVÉSZI KIVITELŰ

RAJZOK ÉS

KLISEK

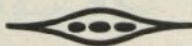

KÖNIG és BAYER-nél
 BUDAPEST, VII. KAZINCZY-U. 32.
 4-83: TELEFON: 4-83.

MINTÁK, AJÁNLATOK ÉS VÁZLATOK DIJ-
 MENTESEK. FELVÉTEL HÁZON KIVÜL IS

STEMPEL D.

BETÜÖNTŐDE • R.-T. • FRANKFURT AM MAIN

RÉZLÉNIAGYÁR

Gyártja a Mergenthali szedőgépbetűit kézi szedésre való használatra. Galvano-
 plasztika. Vésnöki intézet. — Kiválóan szép és praktikus újdonságok a modern
 nyomdai munkák kiviteléhez, úgymint. könyv-, akcidens-, körlevél- és írott
 betűkből, iniciálék, körzetek, ornamentek, díszítések, polytypok, vignetták stb.
 Több ötszáz személynél foglalkozásban. Kivitel minden országba. Ékezetek
 minden nyelvhez.

Költség-
 ajánlattal és mintákkal készséggel szolgál a magyarországi vezérképviselőt

SILBERER ADOLF, grafikai szaküzlet
 BUDAPEST, VII, Akácfa-utca 45. Telefon 152-11

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRNEMÜGYÁR
RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG
BUDAPEST

Borítékok

minden nagyságban és minőségben kaphatók. Külön készítésű borítékok gyorsan és jutányos áron készíttetnek. Ablakboríték-különlegességek. Gyászkeretű borítékok készítése. A különféle borítékok gyártására a legmodernebb gépek állanak rendelkezésünkre

CINKOGRAFIAI
MŰINTÉZET

KOBLINGER GYULA

BUDAPEST, VII. KER.,
CSENGERY-UTCA 22.
TELEFON-SZÁM 14-61

KÉSZIT MINDENMŰ KLISÉKET MŰVEKHEZ, FOLYÓIRATOKHOZ, VALAMINT ÁRJEGYZÉKEKHEZ, HIRDETÉSEKHEZ. ÉPÍTÉSZETI STB. TERVEKET FOTOLITOGRAFIAILAG SOKSZOROSÍT

Gutenberg-Haus Gebr. Geel, grafikai szaküzlet

Wien VII₂, Lerchenfelderstr. 37

TÁVIRATI CIM: GEEL, WIEN. FÍOKTELEP: PRÁGÁBAN. ALAPITTATOTT 1884. ÉVBEN.

MAGYARORSZÁGON KÉPVISELI: KRAMMER LIPÓT, BUDAPEST, VI, BAJNOK-UTCA 26. SZÁM

AZ EREDETI MERGENTHALER

LINOTYPE

Kő- és könyvnyomdai gyorsajtók a legujabb és legversenyképesebb kivitelben. Taposó-gyorsajtók: Eredeti „Viktoria” tégelynyomógépek a legfinomabb ábra- és dombornyomáshoz. Eredeti „Viktoria-Herkules” a legerősebb dombornyomáshoz. „Viktoria-Merkur” tégelynyomógép finomabb akcidens- és merkantil-munkákhoz. Eredeti „Liberty” tégelynyomógépek tányérfestékezéssel. Segédgépek, kellekek, anyagok nyomdák, könyvkötészetek és a rokonszakmák részére csak elsőrendű kivitelben. Nyomda-berendezések. Faber és Schleicher-gyártmányú litografiai gyorsajtók.

SORSZEDŐ- ÉS ÖNTŐGÉPEK
KIZÁRÓLAGOS ÁRUSÍTÓI MAGYARORSZÁGON,
AUSZTRIÁBAN ÉS A BALKÁN ÁLLAMOKBAN.

A **LINOTYPE HATFÉLE** kivitelben készül:
Egybetűs sorszedő- és öntőgép **LINOTYPE**.
Kétbetűs sorszedő- és öntőgép **LINOTYPE**.
Kétbetűs sorszedő- és öntőgép **IDEAL**.
Kétbetűs kettős táru sorszedő- és öntőgép **LINOTYPE** (négyféle betű szedéséhez).
Legujabb!
Hárombetűs sorszedő- és öntőgép **LINOTYPE**.
Hárombetűs kettős táru sorszedő- és öntőgép **LINOTYPE** (hatféle betűtípus szedéséhez).

J. G. SCHELTER & GIESECKE LEIPZIG

BETŰONTÓDE • • GÉPGYÁR

Phönix tégelynyomó-sajtó

egyszerű és legfinomabb kivitelű nyomtatványok, autotypiák, valamint három- és többszínnyomások, dombornyomások és stanolások részére. Önműködő kézzel-kezelés-készülék.

Windsbraut egy- és kétfordulatú gyorsajtó

ujság- és akció-nyomások részére. Önműködő ívberakó-készülék. Kitűnő festékező-szerkezet. Önműködő oldal- és mellő illesztékek és ennek következtében kitűnően pontos sorogyen (regiszter) és egyéb előnyök. Kényelmesen kezelhető. Rendkívüli gyorsaság. Óránkint 3400 nyomás érhető el.

Önműködő számozó- és számláló-készülékek.

Betűk, mindenféle körzetek és díszítések, akció- és munkákhoz, újságokhoz és könyvekhez. Hirdetési betűk. Rézvonalak és rézdíszítések. Arany- és dombornyomású lemezek. Rézbetűk és körzetek könyvkötők részére. — Galvanoplasztika. Maratási műterem. Autotypiák. Teljes tömítő-dei berendezések. — Nyomdai kellékek.

Bővebb felvilágosítással szolgál

POLLÁK MÓR

Magyar- és Gácsország vezérképviselője
BUDAPEST, V. ker., Géza-utca 3. I. emelet

GRAFIKAI GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Saját gyártmányú amerikai tégelynyomó-sajtók, papírvágó-, perforáló-, korrekturelehúzó- és lemezöllőgépek. Szédőhajók, sorzók, stégek, zárókarikák, vas-üststégek és különféle használt és tökéletesen javított nyomdai és könyvkötőgépek raktára. Mindenféle gépek javítása, ugyancsak teljes nyomdák áthelyezése elfogadjatik. Teljes nyomdaberendezések jutányos árak mellett szállíthatnak.

BUDAPEST, V, CSANÁDI-UTCA
3. SZÁM. TELEFON-SZÁM 52-71

DR. WEINWURM-ANTAL

BUDAPEST, IV. KÁROLY-UTCA 3.

ALAPÍTÁTOTY
• 1864 •

TELEFON 52
• 1700 •

KÉSZIT
CINKOGRAFIAI
CHROMO-
AUTOTYPICAI
KLISÉKET

LEGGONDOSABB
KIVITELBEN

HÁZONKIVÜLI
FÉNYKÉP-
FŐLVÉTELEKET
OLAJPESZTÉNYEK
IPARMŰVÉSZETI
TÁBLÁK, ÉPÜLE-
TEK ÉS BELSŐ BE-
RENDEZÉSEKRŐL

ELSŐ MAGYARORSZÁGI

FÉNYKÉPÉSZETI

CINKOGRAFIAI

SOKSZOROSÍTÓ

MŰINTÉZETE

YÖRRI ELSŐRÁRRI
KISŰNTEZÉS.

KÁROLY-UTCA 3. szám BUDAPEST KÁROLY-KÖRUT SAROK

FISCHER ÉS MIKA BETŰONTÓDE R.-T. BUDAPEST

VI, RÉVAY-UTCA 6. SZ. TELEFON 28-62

Elvállal egész nyomdai berendezéseket. Célszerű és divatos könyv- és címbetűkből nagy választékot tart. Készletben tart: szerb és héber betűket, körzeteket és kizárásokat, nyomdai szerelvényeket, betűszekrényeket és állványokat a legjobb minőségben. Ajánlja szab. nyomdai vonalzó berendezését táblázatfedéshez. Egy oktáv garnitúra 20 K

Papírhulladék, rongy-, vas-, fém- és nyerstermékek nagybani kereskedése.

SÁR MÓR

Központi telep:
Budapest, V. ker.,
Visegrádi-utca 98
Telefonszám 220

PAPIRLEMEZ GYÁRI RAKTÁR

Vidéki fióktelep:
Szeged. 117. posta-
fiók. Iparvágány.
Telefonszám 684

Papírhulladék és rongyok selejtezése a papír- és posztógyártás céljaira.

KOBLINGER GYULA Tisztelt Cím! **BUDAPEST**
PHOTOCHEMIAI SZOROSÍTÓ MŰTERMÉK **CSENGERY**
UTCA 22 SZÁM
TELEFON 14.61
ALAPITVA AZ
1892 ÉVBEN

Tisztelttel értesítem, hogy a már évek óta jó hírnévnek örvendő sokszorosító műintézetemet nagyobb építkezés által kibővítettem s azt a mai kor igényei szerint modern újításokkal felszerelve, a legjobb fényképező-készülékkel és tökéletes gépekkel kiegészítve újjólag berendeztem. Sokszorosító műintézetem részére elvállalok mindennemű foto-, autotypiái, horgany, rézkliésék és fametszetek leggondosabb kikészítését, tervrajzok fotolitografiai sokszorosítását gyors és pontos kivitel mellett jutányos áron. Mivel műintézetem kiténő szakérők alkalmaztatása s tökéletes gépek felszerelése révén képes versenyezni a külföld elsőrangú cégeivel, tisztelettel kérem, ha eddig még nem volt nagybecsű vevőim körében, méltóztassék engem próbarendelésével megtisztelni, mely által alkalma lesz a tisztelt Címnek műintézetem kiténőségéről, megbízhatóságáról és pontosságáról meggyőződni. Cégemet jóindulatu figyelmébe ajánlva, vagyok teljes tisztelettel

KOBLINGER GYULA

MEGHIVÓ

A "Budapesti Hirlapszedők Köre" 1912. évi február hó 25-én, vasárnap este 8 órakor, a Pester Lloyd társulat dísztermében (V. kerület, Mária Valéria-utca 12. szám) hangversenynyel egybekötött

LÁNCMULATSÁGOT

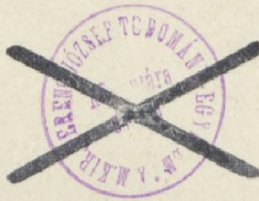
rendez, amelyre a tisztelt szaktársakat, valamint becses hozzátartozóikat tisztelettel meghívja a rendező bizottság. Belépődíj előre váltva 1 korona, a pénztárnál 1'40 korona. A zenét a cs. és kir. 44. gyalogezred zenekara szolgáltatja. Részletes műsorról a helyszínén szolgálunk. Közlekedés a Városi Villamos Vasut 4., 8., 14., 16. és 22. számú kocsijaival. Jegyek kaphatók a lapok bizalmiférfiainál.

Mutatóbány Jauernik Nándor „Emlékkönyvéből”. A székes-
fővárosi házi nyomda által átengedett klisékről és papírra,
BERGER és WIRTH budapesti festékgyár festékével
nyomtatta a Schulhof Károly konyvnyomdai műintézet r.-l.

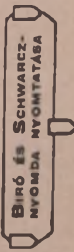

RIGLER JÓZSEF EDE
PAPIRNEMÜGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ÜZLETI JELENTÉS
ÉS ZÁRSZÁMADÁS
1911. ÉVI ÁPRILISHÓ 30-ÁRÓL

BUDAPEST, 1911
RIGLER JÓZSEF EDE
PAPIRNEMÜGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
NYOMDAJA

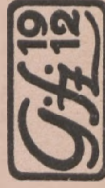

Rigler József Ede
Papírnemügyár
Részvénytársaság

Üzleti jelentés
és zárszámadás
1911. évi április hó 30-ról

Budapest, 1911
Rigler József Ede
Papírnemügyár
Részvénytársaság
nyomdája.

Meghívó

A Nemzeti Sport Club 1912. évi február hó 3-án a Kereskedelmi Utazók Országos Egyesületének B. pént. VI. Gyár-utca 4. disztermében **TÁNCZESTÉLYÉRE** rendez mellyre Nagyságodat és b. családját teljes tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdetek este 9 órakor. Személyjegy 3 K, családjegy 7 K. Jegyek válthatók a meghívó előmutatása mellett a clubhelyiségben (VII. Baross-tér 14. Keleti Kávéház), a rendezőség táj. aincsi és a pénztárnál. A zenét Rácz Gyula zenekara szolgáltatja. Estélyi öltözék.

Meghívó.

✿ ✿ A NEMZETI SPORT CLUB 1912. évi február hó 3-án, szombaton, a Kereskedelmi Utazók Országos Egyesületének (Gyár-utca 4) disztermében rendezendő **TÁNCZESTÉLYÉRE** Nagyságodat, valamint b. családját teljes tisztelettel meghívja a rendezőség. Estélyi öltözék. Kezdetek este 9 órakor. A zenét Rácz Gyula zenekara szolgáltatja. Személyjegy 3 K, családjegy 7 K. Jegyek válthatók a meghívó előmutatása mellett a clubhelyiségben (Baross-tér 14, Keleti kávéház), a rendezőknél és a pénztárnál

A

Almási-Ferencz

szobafestő és mázolómester.
Tulajdonjában jutányos árért a leg-
szébb kivitelben készíti ezen
szakmához tartozó munkákat

Budapest-VIII. Gyöngytyúk-utca-4

HOROVITZ ÖDÖN

TELEFON
96-66 SZ.

CSATORNÁZÁS,
LÉGSZESZ,
KÖZP. FÜTÉSEK,
VIZVEZETÉK
BERENDEZÉSE
ÉS BÁDOGOS
MUNKÁK
VÁLLALATA

BUDAPEST, VI, KMETTY-UTCA 15

Handwritten text at the top of the page, including a large number '5' on the right side.

Handwritten text at the bottom of the page, including a large number '13' on the left side.

Grosz és Kallós

grafikai szaküzlete
szállít teljes könyv-
nyomdai és könyv-
kötészeti berende-
zéseket, ugyancsak
a szakmába vágó
betűket, festékeket,
gépeket, különféle
szerszámokat a leg-
előnyösebb fizetési
feltételek mellett.

Budapest - VI. Izabella-
utca - 96 + Telefon - 130 - 31

Tisztelt Czim!

Legyen szabad nb. figyelmébe
ajánlani az általunk képviselt
Julius Klímkhardt leipzig-i befű-
öntődének legújabb fermékét, a

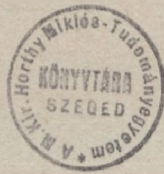
Delitsch=betűt,

mely feltűnő alkotásból jelen
sorok is szedettek. Azt a jelleg-
zetességet, amelyet a régi írott
könyvek magukon hordanak,
e betű mind magán hordja, s
különösen a verzálisok vannak
kellő összhangban a kurrens
betűvel, amit ily művészi be-
tűknél a múltban alig sikerült
megoldani. Nyomatvány=min-
tákkal kívánására készséggel
szolgálatunk. Kiváló tisztelettel

Grosz és Kallós

grafikai szaküzlete Budapest

GRAFIKAI SZEMLE SZERKESZTŐSÉGE

BUDAPEST, VIII. KERÜLET, CONTI-UTCA 4, VILÁGOSSÁG-KÖNYVNYOMDA
A KIADÓHIVATALT ÉRDEKLŐ MINDENMŰ LEVELEZÉS IS IDE KÜLDENDŐ

BIRÓ ÉS SCHWARCZ-
NYOMDA NYOMTATÁSA

HORVÁT LAJOS

GRAFIKAI SZAKÜZLETE · BUDAPEST

VI. DÁVID UTCA 8 · TELEFON 123-09

**VEZÉRKÉPVISELETEK: BETŰK: BAUERSCHÉ GIESSEREI · RÉZ-
LÉNIÁK: ZIEROW & MEUSCH · NYOMDAGÉPEK: A. HOGENFORST
GYORSSAJTÓK: MASCHINENFABRIK JOHANNISBERG · ELVÁLLAL
TELJES NYOMDA BERENDEZÉSEKET · ÁLLANDÓ NAGY RAKTÁR
ÚJ ÉS HASZNÁLT GÉPEKBEN, SZERELVÉNYEKBE, ANYAGBAN**

Ne használjunk rongyot

gépmosásra illetőleg géptisztításra, mert abban gyakran fertőző betegségek csirái vannak, amellyel drágább mint a mosható géptörülőkendő. A Budapesten létező nagyobb nyomdáknak kivétel nélkül csak gépkendőket használnak tisztító anyagul. Felvilágosítással, mintakendővel s ajánlattal mindenkor szívesen szolgál Szabó Rezső "Mercur" gépkendő-gőzmosógyár Budapest, IX, Soroksári-út 138. Telefon 54-12

BAUER

FRANKFURT A. M. ÉS BARCELONA

ALAPITVA 1837

A LEGRÉGIBB ÉS LEGSZÁLLÍTÓ- KÉPESEBB BETŰÖNTŐDE

300 MUNKÁS ÉS HIVATALNOK · LEGMAGASABB
KITŰNTETÉSEK: ÁLLAMI-ÉREM, GRAND PRIX STB

Vezérképviselő Magyarországon részére:

HORVÁT LAJOS, BUDAPEST, VI. DÁVID-UTCA 8

A világ legrégebb, leghíresebb és legnagyobb nyomdai festékgyára

Lorilleux Ch. és Társa

Iroda és raktár: Budapest IV, Ferenc József-rakpart
27. szám. Telefon 37-58 és 93-29.

Alapítva 1818. évben.
13 gyár és 60 lera-
kat az egész világon.
Az 1899. és 1900. évi
párisi világkiállításon
versenyen kívüli jury-
tag. Grand Prix: St.
Louis 1904, Lüttich
1905, Milano 1906 és
Brüsszel 1910. évben

Magyarországi gyár: BUDA-
FOKON, Budapest mellett.

Fekete és színes festékek a kö- és könyvnyomdai, könyv-
kötészeti és valamennyi grafikai szakma részére. Arany-
és ezüsfestékek. Másolófestékek. Hengeranyagok és azok
öntése. Kencék. Preparált papirok könyvművek részére.

BETÜÖNTÖDE

GENZSCH ÉS HEYSE

Hamburg · München

ajánlja egyenvonalra (Normalschriftlinie) öntött
elismert legjobb gyártmányu hatásos betűit és
diszitményeit művekhez és accidenzmunkákhoz

PÁRIS 1900: ARANY ÉREM
ST. LOUIS 1904: NAGY DIJ
BRÜSSEL 1910: GRAND PRIX

Vezérképviselő Magyarország és Ausztria területén:

Kallós Ödön, Budapest VI, Vörösmarty-utca 69-71